

Putilov-affären och Kragh-skandalen

Artikelsamling från tidningen *Internationalen* 2014-2017

Innehåll:

Introduktion	1
Per Leander: Arbetaren hetsar mot ryska demokratiska vänstern	2
Per Leander: Oseriös ryktesspridning i Aftonbladet om ukrainska socialister och Vänsterpartiet	4
Per Leander: "Intervjun med mig i Aftonbladet var falsk"	5
Tord Björk: Det mobbningsindustriella komplexet och Ukraina	6
Per Leander: SD-trollet som sprack i solen.....	11
Johannes Jensen: Vi kräver en ursäkt från Arbetaren efter avslöjandet om Putilov!.....	12
Emma Lundström: Aleksej Sachnin drabbades av Egor Putilovs förtal: "Jag trodde inte sånt här kunde hända i Sverige"	12
Genmäle från Ordfront: "Vi bröt kontakten på grund av Ukrainakonflikten"	15
Svar: "Ordfronts Bolotnajakampanj har gjort mer skada än nytta"	15
Genmäle från Daniel Wiklander: "Jag applåderar inte nazister"	16
Svar från <i>Internationalen</i> : "Vi väntar fortfarande på din ursäkt"	17
Tord Björk svarar Wiklander: "Det som göms i snö, kommer upp i tö"	18
Tord Björk: Putilovs vänner vänder kappan efter vinden	18
Per Leander: Förhoppningsvis slutet på Egor Putilov-historien	20
Emma Lundström Desinformationsrapporten som byggde på desinformation.....	21
Per Leander: Putilovgate – först som tragedi, sedan som fars	22
Emma Lundström: Utrikespolitiska Institutet borde ta ansvar för Kraghs fiasko	22
Per Leander: "Desinformations"-rapporten som faller sönder i bitar	24
Emma Lundström: "Det rimliga vore att avpublicera artikeln"	25
Johannes Jensen: "De tror på sina egna lögner"	27
Emma Lundström: Utredningen av Martin Kragh är ett faktum	29
Emma Lundström: Martin Kragh snubblar på Egor Putilov	30
Emma Lundström: Martin Kraghs desinformationsartikel får hård vetenskaplig kritik	33
Aleksej Sachnin: Putilovismen som har slagit rot är mycket farligare än Putilov själv	35
Lästips	38

Introduktion

I mitten av 2010-talet dök det upp en mystisk person i den svenska medievärlden som kallade sig Egor Putilov, men som har använt olika pseudonymer och vars riktiga namn ännu inte är helt klarlagt. Han började sin journalistiska karriär på den syndikalistiska tidningen *Arbetaren*, under Daniel Wiklanders redaktörskap, där han fick fritt spelrum att sprida illsinna konspirationsteorier om den svenska, ryska och ukrainska vänstern.

Egor Putilov gick speciellt till angrepp mot den ryske socialisten Aleksej Sachnin, som kommit som flykting till Sverige 2013 undan den ryska regimens repression mot oppositionella efter att den stora proteströrelsen mot Putin krossats året innan. Sachnin och hans organisation Vänsterfronten hade varit ledande i protesterna mot Putin, och många av hans kamrater dömdes till hårda fängelsestraff. Men enligt Putilovs vanföreställningar som publicerades i *Arbetaren* november 2014, var Sachnin i själva verket en "Putinagent". Även om *Arbetaren* fälldes av Pressombudsmannen/Pressens Opinionsnämnd för att ha publicerat Putilovs artikel som förtal mot Sachnin, skulle Putilovs fantasier slå rot i vissa kretsar och försvåra för Sachnins liv och arbete i Sverige.

Putilov fortsatte att attackera den svenska vänstern med sina konspirationsteorier, då han våren 2015 fick en artikelserie publicerad i *Aftonbladet*, tillsammans med tidningens fasta skribenten Lisa Röstlund, där det hävdades att svenska Vänsterpartiet var i maskopi med ryska separatister i Ukraina under det då pågående inbördeskriget där. Bakgrunden var att Vänsterpartiet hade ett internationellt samarbete med det ukrainska socialistpartiet Borotba, som likt de flesta socialister hade motsatt sig den högnationalistiska Majdanrevolutionen 2014, som backades upp av EU och USA. Men att Borotba skulle vara Kremls agenter vara bara rena lögnar som Putilov hade hittat på. (I själva verket förföljdes Borotba av så väl ukrainska nazister som ryska nationalister, då organisationen intog en tredje ståndpunkt för fred.) Vänsterpartiet utsattes dock för hård press i media efter detta så kallade "avslöjande" av Putilov och tvingades ta avstånd från och bryta med Borotba.

Att Egor Putilov kunde få ett så stort genomslag med sina konspirationsteorier berodde på den nya kalla kriget-stämningen som brutit ut i samband med Ukrainakrisen 2014. Det officiella Sverige – myndigheter och media – tog stark ställning för den nya pro-västliga regimen som tagit makten i Kiev, samtidigt som dess högerextrema inslag (som nazistpartiet Svoboda och paramilitära fascistiska grupper som Högra Sektorn och Azovbataljonen) förringades eller förnekades. Det fåtal politiker och journalister som försökte påtala och kritisera högerextremismen i Ukraina ignorerades, förlöjligades eller beskylldes i värsta fall för att sprida "rysk propaganda". Egor Putilov var en av de första som i McCarthyistisk anda tog sig friheten och fantasin att peka ut "Putinagenter" i Sverige. Putilov hyllades för detta inom militärt intresserade högerkretsar, band annat av den kontroversielle borgerliga ledarskribenten Patrik Oksanen, som hade en hemlig facebookgrupp med Putilov där de konspirerade tillsammans. (Ironiskt nog skulle Putilov till sist själv också bli beskylld för att vara en rysk agent av bland andra Oksanen. Patrik Oksanen har dock fortsatt att tro på och sprida vidare Putilovs ursprungliga konspirationsteorier om att vänstern är i maskopi med Kreml.)

Tidningen *Internationalen* var från början den enda svenska tidning som ifrågasatte Egor Putilov, och kunde systematiskt avslöja och avvisa hans lögnar, men mainstream media tog till en början ingen notis och Putilovs karriär kunde fortsätta i svenska tidningar. Till sist, sommaren 2016, skulle dock även Putilovs tidigare arbetsgivare *Aftonbladet* avslöja att Egor Putilov i själva verket arbetade för Sverigedemokraterna med att sprida desinformation i media, och hans karriär som etablerad journalist var över. Vissa gick nu till och med så långt som att anklaga Putilov själv för att vara en rysk Putinagent – bland annat då det visade sig att han var inblandad i en konstig fastighetsaffär med en rysk oligark – men att Putilov skulle vara en Kremlagent har aldrig kunnat bevisas. Mest troligt rör det sig om en mytoman med högerextrema åsikter som under några år fick fritt spelrum att sprida sina konspirationsteorier i svensk press under ett rådande ohälsosamt medieklimat till följd av den nya kalla kriget-stämningen.

Men Putilovs anda levde vidare och hans konspirationsteorier skulle fortsätta att göra skada. Strax efter att Putilov avslöjats som en bedragare, publicerade forskaren Martin Kragh, som är verksam vid Utrikespolitiska Institutet (UI) och Uppsala Universitet, hösten 2016 en rapport om påstådd ”rysk desinformation” i Sverige, som till stor del byggde på Putilovs lögner om den svenska vänstern, miljö- och fredsrörelsen. Kragh väckte också liv i Putilovs tidigare agentanklagelser mot Aleksej Sachnin som ”rysk agent”, och gick även till angrepp mot *Aftonbladet Kultur* (där Sachnin numera var skribent) som beskylldes av Kragh för att sprida ”Putins narrativ” i Ukrainafrågan.

Återigen var det *Internationalen* som mest systematiskt granskade Martin Kragh och hans kopplingar till Egor Putilov. Det hela blev snart en pinsam historia för Martin Kragh, som tvingades backa på flera punkter vartefter hans rapport sågades sönder av så väl journalister som andra akademiker. Kragh visade sig inte heller vara någon neutral forskare, utan hans Rysslandsrapport hade publicerats av amerikanska Atlantic Council i tidskriften *Journal of Strategic Studies* med starka kopplingar till Nato-lobbyn.

Egor Putilov-affären och Martin Kragh-skandalen var tillsammans en av de mest kontroversiella och uppmärksammade mediehändelserna i Sverige under 2010-talet. Den kan här följas genom ett urval av de många artiklar som publicerades i *Internationalen* av framför allt tidningens fasta journalister Per Leander och Emma Lundström, samt ett par andra skribenter, under åren 2014-2017.

PL/2019

Per Leander: Arbetaren hetsar mot ryska demokratiska vänstern

Internationalen 10 november 2014.

Tidningen Arbetaren publicerade 7/11 den märkliga artikeln ”Teknologerna bakom Putins propagandakrig”, författad av en Egor Putilov. Artikeln påstås ”granska” ryska Vänsterfronten, ett socialistiskt parti som fick en betydande roll under proteströrelsen mot Putin under 2011-2012, och vars ledare idag sitter fängslade eller lever i landsflykt.

Egor Putilov

Egor Putilovs artikel i *Arbetaren* handlar dock inte om detta, utan försöker istället genom konspirationsteorier och namedropping, som gör det svårt för även den mest insatta att hänga med i svängarna, framställa Vänsterfronten som en organisation ledd av ”Putinagenter”. Framför allt pekas Aleksej Sachnin ut, som sedan juni 2013 lever som politisk flykting i Sverige och som

Internationalen har skrivit om flera gånger tidigare. Man kan inte tolka Putilovs text på något annat sätt än att han menar att Aleksej Sachnin har kommit till Sverige på falska grunder och i själva verket är en hitskickad Putinagent som ska sprida ”pro-rysk propaganda”. Utan tvekan är detta ett påstående som kan innebära förtal, och som dessutom ifrågasätter Sachnins rätt till asyl och därmed även hotar hans uppehållstillstånd i Sverige.

Huvudtemat i Arbetarens artikel är att Vänsterfronten går helt i Putins ledband vad gäller kriget i Ukraina. Ett grundfalskt påstående. Vänsterfronten har deltagit i diverse fredsmanifestationer och fördömt ryska truppers deltagande i kriget, samtidigt som man också har varit kritisk mot den högnationalistiska regeringen i Ukraina. En av Vänsterfrontens mest kända ledare Ilja Ponomarev, som var invald i ryska Duman (riksdagen) var den enda av Dumans 450 ledamöter som röstade emot Putins annektering av Krim. Idag, på grund av detta, lever han som politisk flykting i USA. Detta nämns ingenting om i *Arbetarens* artikel, där Ponomarev istället framställs som en ”KGB-agent”.

För att vara en artikel som säger sig ”granska” Vänsterfronten, är det otroligt att det ingenstans i texten nämns att Vänsterfrontens partiledare Sergej Udaltsov sedan 2013 sitter fängslad för sin roll som en av de främsta ledarna för demokratiörelsen i Ryssland 2011-2012. *Arbetaren* undviker också att nämna att en annan av Vänsterfrontens ledare Leonid Razzvozhajev också sitter i Putins fängelse. Han försökte först fly till Ukraina men blev gripen där. Detta var före Majdan under Janukovyts gamla Putintrogna regim. Razzvozhajev har enligt Amnesty International därefter utsatts för tortyr för att erkänna att han är en ”georgisk agent” och att Vänsterfronten var en organisation som styrdes av CIA. Ändå ska vi nu enligt *Arbetaren* ledas att tro Vänsterfronten arbetar för Putin?

Det här är dock inte första gången som Egor Putilovs artikel mot Sachnin och Vänsterfronten publiceras. Den har redan publicerats på ryska i två omgångar (18/9 och 31/10). Där blev det snabbt en skandal på grund av alla uppenbara sakfel. Flera av intervjupersonerna trädde fram och förklarade att Putilov hade förfalskat deras citat. En av intervjupersonerna, Vänsterfrontens Ilja Ponomarev, har låtit publicera hela sin mejlkonversation med Egor Putilov som bevis på att han ljugar. Tidningen *Colta* som publicerade texten fick be om ursäkt och ta avstånd för den, och publicerade istället ett fördömande av Putilovs konspirationsteorier som undertecknats av ett femtiotal kända ryska vänsteraktivister och även liberaler.

Det är obegripligt och oförlåtligt att *Arbetaren* nu publicerar skandalartikeln på svenska utan att ha kontaktat Aleksej Sachnin först. Så sent som i slutet av oktober försökte Sachnin själv få en artikel publicerad i *Arbetaren*, som jag hade översatt och skickat till *Arbetarens* chefredaktör Daniel Wiklander. Jag skrev: ”Hej Daniel! Aleksej Sachnin har skrivit en artikel om hur vänstern i Ukraina och Ryssland har splittrats i frågan om kriget i Ukraina, som han gärna vill publicera i *Arbetaren*. Om ni vill ha den? Jag har översatt. Mvh Per Leander”. Wiklander svarade kort: ”Hej! Vi passar”. Samtidigt förberedde Wiklander alltså publiceringen av denna smutskastning av Sachnin utan att låta honom veta något om det. *Arbetaren* påstår dock i sin artikel att: ”Aleksej Sachnin har avböjt att kommentera *Arbetarens* uppgifter”, vilket är lögn. Sachnin, som tidigare ställde upp på en första intervju för Egor Putilov i våras, har därefter brutit all kontakt med denna provokatör. Sachnin ville därför inte ställa upp på flera intervjuer när Putilov kontaktade honom via facebook, och Putilov berättade heller aldrig för Sachnin att han skrev för *Arbetaren*.

Vidare påstår Egor Putilov i *Arbetaren* att Aleksej Sachnin har konspirerat med Vänsterpartiets Hans Linde för att spridit ”Putinpropaganda”. Det är sant att Sachnin har träffat Hans Linde flera gånger vilket har resulterat bland annat i att Linde tog initiativet till att ordna ett seminarium i riksdagen där Sachnin fick tala för att uppmärksamma den politiska repressionen mot oppositionella i Ryssland. Jag skrev om detta seminarium för Aftonbladet kultur 7/2 2014.

En annan bisarr anklagelse som Egor Putilov kommer med är ett påstående att Sachnin skulle ha deltagit i en ”pro-rysk” manifestation på Sergels torg den 9 maj 2014. Manifestationen, som

arrangerades av Rättvisepartiet Socialisterna, var ett fördömande av massakern i Odessa en vecka innan, då ukrainska fascister massmördade ett 50-tal människor i Fackföreningarnas hus. Det var för övrigt en demonstration som vände sig mot högerextremismen inte bara i Ukraina utan också i Ryssland. Emma Lundström skrev en artikel i *Internationalen* (16/5) om denna demonstration med referat av talen som hölls av bland andra Aleksej Sachnin, Mathias Wåg från Allt åt alla, och Elin Gauffin från RS. Läs och se om det är Putinpropaganda.

Någonstans är utgångspunkten i Egor Putilovs artikel att det inte finns något problem med högerextremism i Ukraina, och att alla som påstår det bara sprider "Putinpropaganda". Men *Arbetaren* har själva tidigare i flera artiklar skrivit om nazisterna i ukrainska parlamentet och fascistiska frivilligbataljoner i Kievs tjänst: "I samband med upproret i februari mot Ukrainas president Janukovitj fick radikala grupper på yttersta högerkanten stort inflytande i Ukraina. I dag har vissa av dem utvecklats till militära förband underordnade inrikesministeriet – som bataljon Azov, där bland andra svenska nazister strider", skriver till exempel Linus Valtersson i *Arbetaren* 29/8 2014.

Genom publiceringen av Egor Putilovs "granskande" artikel om Vänsterfronten har *Arbetaren* gjort sig skyldig till att smutskastat den kämpade demokratiska vänstern i Ryssland, och totalt ignorerat våra kamrater som sitter i fängelse, eller som har tvingats fly från sitt hemland. Utan någon som helst faktakoll sprider *Arbetaren* bisarra konspirationsteorier, samtidigt som man sätter människors liv i fara. Det är i själva verket en skamlig drängtjänst åt just putinförtrycket.

Per Leander: Oseriös ryktesspridning i Aftonbladet om ukrainska socialister och Vänsterpartiet

Internationalen 13 mars 2015

"Aftonbladet avslöjar: V gav bistånd till pro-ryssar". Artikeln slogs upp stort i *Aftonbladet* på onsdagen (11/3)⁴, och syftar på att Vänsterpartiet genom sin internationella organisation VIF sedan flera år tillbaka har haft ett samarbete med det ukrainska socialistpartiet Borotba och gett dem runt 220000 kronor i bidrag med Sida-pengar över flera års tid. Detta långt innan kriget i Ukraina bröt ut. Det här samarbetet är inte heller något som Vänsterpartiet har hemlighållit utan tvärtom något som man har redogjort för. Se bland annat den senast publicerade rapporten från VIF: *Rapport från besök hos Borotba, socialistpartiet i Ukraina, 5-7 april 2013*, där det framgår att pengarna bland annat har gått till att betala hyran för partilokal i Kiev: "De aktiva medlemmarna beskriver lokalen som ovärderlig i partiets arbete. Den utgör ett nav och erbjuder både kontorsutrymmen men också en större möteslokal." (Partilokalen blev senare sönderslagen och ockuperad av ukrainska nazister i februari 2014, efter segern för den nationalistiska revolutionen på Majdan.)

Så långt är allt sant, VIF har donerat pengar till ukrainska socialister, och eventuellt har pengarna förts över på fel sätt, med personkonton istället för organisationskonton. Men resten av *Aftonbladets* artikel är rena spekulationer och (medvetna eller omedvetna) lögnar där Borotba beskrivs som "pro-ryska separatister" och "Putinagenter" utan några som helst bevis. För att tesen ska hålla måste artikelförfattarna undanhålla en massa information som talar emot dem. Som till exempel att fyra av Borotbas ledande medlemmar satt fängslade i december 2014 hos pro-ryska separatister i utbrytarrepubliken Donetsk. Borotba beskyddes av dessa riktiga pro-ryska separatister för att vara "ukrainska agenter" och fiender till Putin. Lyckligtvis blev de släppta efter tvåveckors fångenskap med livet i behåll. En av dem som satt fängslad var Viktor Sjapinov, som nu pekas ut som "Putinagent" i artikeln i *Aftonbladet*.

Viktor Sjapinov är en av de mest kända namnen bland den nya generationen unga marxister i Östeuropa. Han är därför hatad och förtalad av fascister och nationalisterna, och vissa anarkister, i både Ukraina och Ryssland. Och nu tydligen även i Sverige. Vidare pekas Borotbas relationer med

ryska Vänsterfronten ut som något suspekt. Just nu sitter Vänsterfrontens mest kända ledare Sergej Udaltsov och Leonid Razvozzjajev i Putins fängelsehålor och avtjänar de hårdaste straffen som någon rysk oppositionspolitiker har fått efter proteströrelsen 2011-2012, beskyllda av Putin för att vara ”georgiska agenter”. Det nämns det dock ingenting om i Aftonbladets artikel. Istället namnges flera påstått skumma personer som inte har med Vänsterfronten att göra, som Boris Kagarlitskij och Konstantin Kostin. Mest fokuseras det på Darja Mitina, en före detta medlem i Vänsterfronten som uteslöts 2014, just på grund av hennes tydliga ställningstagande för separatisterna i östra Ukraina. Den som i själva verket sätter sig in i Vänsterfrontens politik ser att de har tagit tydlig ställning mot Rysslands inblandning i Ukraina, inklusive Putins annektering av Krim, samtidigt som man också har kritiserat den nya högerregimen i Kiev. Följer man Borotbas politiska historia kan man också se att Borotba har drivit kampanjer mot både Putin och Ukrainas förre rysslandsvänlige president Viktor Janukovyjtj, samtidigt som man nu fördömer den nya högerregimen i Kiev och har visat stor förståelse för den rysk-talande minoritetsbefolkningens svåra situation i Ukraina.

Idag är Borotba som organisation i princip krossad, de flesta aktivisterna har tvingats ge upp politiken, medan ledarna sitter fängslade, har mördats eller lever i landsflykt. Ett par före detta medlemmar har tydligen anslutit sig till separatisterna i det fruktansvärda inbördeskrig som nu sliter sönder Ukraina. Det betyder dock inte att Borotba är en moskvastyrd organisation, och inte heller att Vänsterpartiet har ”finansierat pro-ryska separatister”. En av författarna till artikeln i *Aftonbladet* är frilansjournalisten Egor Putilov som tidigare publicerats i syndikalistiska tidningen *Arbetaren*, där han har fört fram liknande osammanhängande attacker mot både Borotba och Vänsterfronten. Uppenbarligen är det här en del av samma kampanj, som i princip bara är ett eko av den officiella statliga ukrainska propagandan som säger att alla som inte stödjer den nationalistiska revolutionen på Majdan är landsförrädare och utländska agenter.

Per Leander: ”Intervjun med mig i Aftonbladet var falsk”

Internationalen 19 mars 2015

I förra veckan skrev *Internationalen* om felaktigheterna i den artikel som gick till angrepp mot Vänsterpartiet och det ukrainska socialistpartiet Borotba, som publicerades i *Aftonbladet* den 11 mars. Artikeln är delvis skriven av en frilansjournalist med kopplingar till en ukrainsk anarkistisk grupp som kallar sig Autonoma Arbetarunionen. Nu träder Nina Potarskaja, en av de påstådda intervjupersonerna i artikeln, fram och säger att hon inte har ställt upp på någon intervju för denna frilansjournalist och tar avstånd från de påstådda citat som har publicerats av henne. Det är intressant, eftersom att hon framställs som ett av huvudvittnena i de anklagelser mot Borotba som lyfts fram i artikeln.

”Nyligen skrev en man som kallar sig journalist en ’avslöjande’ artikel om den gamla kontroversen gällande hur Kiritjuk, Sjapinov och Mantjuk, aktivister i den organisation som senare skulle bli Borotba, fick pengar från en svensk fond”, skriver Nina Potarskaja på sin offentliga facebook sida (16/3), och fortsätter: ”Journalisten’ kontaktade mig och började ställa konstiga frågor. Helt klart försökte han sätta in mina ord i ett färdigt ’koncept’ som för mig var obegripligt. Jag vet inte vilka mer som han har talat med före mig, men jag vägrade att ställa upp med kommentarer och att ge ’vittnesmål’ till hans artikel, gällande en oklar internationell skandal som är fem år gammal. Men vad får jag se trots detta? En artikel dyker upp där mitt namn förekommer som källa och där det ser ut som att jag har gett kommentarer.”

Vidare hävdar Nina Potarskaja att när hon protesterade angående publiceringen av denna påstått förfälskade intervju som frilansjournalisten Egor Putilov hade skrivit i *Aftonbladet*, så hotade han med att ”avslöja” henne som en ”Kremlagent”, med hänvisning till att hon nyligen hade besökt utbrytarrepubliken Donetsk i östra Ukraina i egenskap av journalist. ”Det är ingen hemlighet att jag var där. Vem som helst kan åka dit och många journalister från Kiev är där nu”, skriver Nina Potarskaja vidare i sitt facebook-uttalande. Hon har också publicerat en artikel om sin resa till krigets Donetsk på den ukrainska pro-Majdan vänster-bloggen Center for Social and Labor

Research.”Jag känner igen den här stilen från Zadiraka och Wolodarskij”, skriver Nina Potarskaja och syftar på två av ledarna för den ukrainska anarkistgruppen Autonoma Arbetarunionen. Enligt uppgift har Nina Potarskaja nu skrivit protestbrev till flera chefer på *Aftonbladet* efter publiceringen av artikeln.

Nina Potarskaja är medlem i den ukrainska socialistiska organisationen Vänsteroppositionen, som till skillnad från Borotba hela tiden har varit pro-Majdan. Det här är inte första gången som den frilansjournalist som skrev artikeln om Borotba i *Aftonbladet* får kritik av sina intervjuobjekt för att förvrida deras ord. Efter att han skrivit en liknande artikel i höstas, där han också angrep ukrainska och ryska socialister, trädde flera av intervjupersonerna fram och hävdade att deras citat hade förfälskats och tog avstånd från både journalisten och det han hade skrivit. Den kontroversiella artikeln publicerades på flera språk, bland annat på svenska i den syndikalistiska tidningen *Arbetaren* i november 2014.

Tord Björk: Det mobbningsindustriella komplexet och Ukraina

Internationalen 29 april 2016

I Sverige har det blivit nästan omöjligt att föra en saklig debatt om konflikten i Ukraina. Den bild som bekräftar svenska statens linje dominerar och får inte ifrågasättas. Tord Björk visar på att detta är resultatet av en medveten strategi från vissa mediala aktörer.

Börjar vi se konturerna av ett mobbningsindustriellt komplex – en industriell produktion av budskap där även statligt finansierad informationsverksamhet kan samverka med kommersiella intressen och parteliter? Metoden som syns i det offentliga samtalet går ut på att undvika källkritisk granskning och ersätta den med att systematiskt blanda samman stort och smått, fakta med övertolkningar. På så sätt skapas ett klimat där det är lätt att starta drev i systematiskt uppstyckade processer. Så kan sakfrågor personifieras och avpolitiserats i samma effektiva klyvning av det som håller ett samhälle samman. Resultatet är utstötning av enskilda individer som för tillfället ses som hot av makten, eller av en hel generation av ungdomsaktivister så som skedde under och efter EU-toppmötet i Göteborg 2001.

Ukrainakonflikten kan ses som ett typexempel på denna utveckling. Därför är det värdefullt att granska hur den hanteras av olika krafter i samhället. SVT:s planerade visning av dokumentären Ukraina – revolutionens mörka sida av franske filmaren Paul Moreira har utlöst ett drev vars resultat blev att visningen av dokumentären stoppades. Detta drev har föregåtts av flera andra om Ukraina.

Här granskas några av dessa drev, vilka huvudaktörerna är och vilka allmänna mönster som kan börja skönjas. De drev som här tas upp sker på västsidan. Likartade drev genomförs också från pro-rysk sida vilket fått stor uppmärksamhet.

PROPAGANDASTRATEGIERNA

*** På basnivån granskas** enstaka händelser eller mer omfattande händelseförlopp. På nästa nivå tolkas händelserna. Främst sker det med hjälp av välfinansierade organisationer med statsbidrag eller med generösa bidrag från rika oligarker som den amerikanske finansmannen George Soros. Svart byts mot vitt eller lika gärna till ömsesidigt motstridande budskap om samma händelse.

Exempel: De som var omringade och brändes inne i fackföreningshuset i Odessa har egentligen sig själva att skylla. När de kastade molotovcocktails för att försvara sig kunde man räkna med att det orsakade en motreaktion.

*** Skjuta upp presentationen** av en nyhet med hänvisning till att olika källor säger motstridande saker och det därför är skäl till att inte tala om vad som hänt tills dess att nyheten inte längre är aktuell.

Exempel: 2 juni 2014 bombade Kievregeringen centrala Lugansk. Många dog. Nyheten spreds över hela världen i de flesta länder men inte i Sverige. Från Kiev påstods att rebellerna skjutit på sig själva. Stopfake visade senare att uppgifter som Kiev använt för att hindra publicering varit felaktiga.

*** Skapa mängder** av information om det som inte är det väsentliga i ett händelseförlopp för att på så sätt undvika att det blir klarlagt vad som hänt.

Exempel: Fakta om vem som orsakade mordbranden i Odessa doldes länge av mängder av information om annat. Majdansidans kvalificerade undersökning visar nu att angriparna orsakade mordbranden. Då översköljs vi av annat som leder bort från ansvaret för massmordet.

*** Utesluta** att händelsen över huvudtaget inträffat för motparten har spridit sin information om den. Istället för att beskriva händelsen beskrivs enbart hur motparten utnyttjat en händelse för att sprida falsk propaganda varpå skeendet försvinner in i ett töcken. Belysning av vad som hänt ersätts av metadiskussion om händelsens utnyttjande i propaganda som om händelsen inte inträffat.

Exempel: På väg hem till Krim från Kiev 20 februari 2014 stoppades 350 demonstranter. Passagerarna tvingades ut ur bussarna där de misshandlades, hotades till livet och förnedrades. En av de fem bussarna brändes upp. Den omnämns i ryska medier. För att förnedra motståndare lägger fascistiska hemsidor upp videos från överfallet. Händelsen sorteras bort i västliga medier och även Wikipedia.

*** Aldrig följa upp** ett skeende utan återupprepa en enstaka händelse där man menar att det blir tydligt att motpartens agerande visar hur falskt uppträdandet är även under fortsättningen av skeendet.

Exempel: Om Krim återupprepas uppgiften att 98 procent röstade ja som bevis för att den var manipulerad. Men i själva verket var det kring 80 procent då oppositionen uppmanade till bojkott. Återuppregade opinionsundersökningar av västliga institut har sedan kommit fram till att opinionen för anslutning till Ryssland förblivit likartat hög.

*** Undvika att ta upp** materiella förhållanden och istället se händelseförlopp som orsakat av medvetna ideologiska handlingar där den motsatta partens agerande förklarar allt och den egna sidans agerande inte har haft någon annan möjlighet än att bli offer för motpartens inneboende farliga egenskaper.

Exempel: Efter att nyliberala krafter med hjälp av fascister tagit makten har de systematiskt gått in för att undergräva flyg- och annan högteknologisk industri. Att sabotera handel med Ryssland har varit överordnat. Även handeln med EU har rasat. Västmedier skyller istället alla bekymmer och även de ekonomiska på kriget.

*** Hänvisa till** ett stort antal källor som säger samma sak men undvika att redovisa primärkällan och det som är den senaste kvalificerade granskningens resultat i sak.

Exempel: Om krypskyttarna på Majdan och upp mot regeringskvarteren återupprepas de gamla uppgifterna om att alla fanns på regeringssidan. Den mest kvalificerade vetenskapliga undersökningen gjord av kandensaren Ivan Katchanovski. visar att även oppositionen använde sig av krypskyttar vilket bekräftats av BBC och Der Spiegel. I Sverige ges Katchanovski inget utrymme, Danmarks största dagstidning JP har intervjuat honom 9 gånger.

*** Hänvisa till** att motparten säger samma sak som en till synes oberoende källa vilket innebär att den oberoende källan har fel utan att man behöver undersöka sakförhållanden själv då sanningen följer automatiskt av att den egna sidan alltid har rätt och den andra sidan alltid fel.

Exempel: Ett argument mot dokumentären "Ukraina – revolutionens mörka sida" är att den är en blåkopia på ryska propaganda. Därför måste den sprida samma falska bild som ryska medier alltid gör. Något behov att undersöka sakförhållanden finns därmed inte eftersom vi redan vet att den är falsk.

* **En raffinerad metod** är att påstå att en till synes oberoende källa inte bör få yttra sig oavsett vad den har att säga. Detta därför att ryska medier har tagit upp saken på ett sätt som man påstår är förvanskat. När den som granskar dessa fall sedan kan se att motsatsen gäller och att ryska medierna inte förvanskat händelsen på det sätt som påstås utan tvärtom korrekt återgett skeendet är det utan någon följdverkan annan än att den oberoende källan inte kan få yttra sig därför att ryska medier förvanskar händelsen även om de inte gjort det. Denna raffinerade metod förutsätter välorganiserad ovilja att granska uppgifter och ersätter detta med en diffus hotbild av hur den andra sidan i varje ögonblick ljugar oavsett vad den säger. Alternativa röster kan på så sätt effektivt tystas då saksakal inte längre har någon giltighet i en värld där den officiellt sanktionerade sanningen ensam har monopol på alla viktiga platser i offentligheten.

Exempel: Denna märkliga metod användes för att få ABF att stoppa en utställning om Odessamassakern.

* **Många fler** etablerade och nya metoder har utvecklats med ibland stor förfining och ibland med synnerligen grova medel av bägge parter i Ukrainakonflikten. Det har lagt ett hindrande lager av en till synes ogenomtränglig informationsmur över skeendet som främjar handlingsförlamning och fortsatt konflikt.

Ovanpå denna massproduktion av olika berättarelement arrangerade i lättillgängliga former kan sedan den som så önskar handplocka uppgifter. Dessa mixas sedan samman i en passande kombination för dagen utan att göra ett hederligt journalistiskt arbete och granska primärkällorna eller ge rimliga proportioner åt olika aspekter. Sedan organiseras snabbt ett samla agerande via nya metoder som twitterflöden för att stoppa uppgifter som på allvar strider mot den officiella svenska synen.

DREVEN

Splittra vänstern för att bekämpa Kievkritiker

Ett värdefullt arbete för att uppmärksamma repressionen mot oppositionella i Ryssland byggdes upp av den ryske politiske flyktingen Aleksej Sachnin och journalisten Per Leander, som även har skrivit en bok om den ryska proteströrelsen mot Putin. Tillsammans med föreningen Ordfront drog Sachnin igång en kampanj för att uppmärksamma politiska fångar i Ryssland, de så kallade "Bolotnajafångarna". Men kampanjen togs senare över av en medarbetare på Ordfront med ukrainsk bakgrund, som kastade ut Sachnin och förtalade honom i sociala medier, efter att Sachnin kritiserat utvecklingen i Ukraina. Samtidigt publicerade tidningen *Arbetaren* en konspirations-teoretisk artikel som beskyllde Sachnin för att vara en Putinagent, vilket dock ledde till att *Arbetaren* fälldes av Pressombudsmannen. *Arbetarens* chefredaktör Daniel Wiklander avgick senare för att istället börja arbeta på *Ordfront Magasin*.

Drevet fortsatte sedan mot Sachnin och Leander efter att de fortsatt kritiskt granska regeringen i Kiev, trots att de samtidigt också skrev många kritiska artiklar om Ryssland. De två gjorde en reportageresa till Ukraina för Aftonbladet kultur, och de besökte flera städer inklusive Odessa där de intervjuade både överlevare och förövare till massakern 2 maj. Fredrik Wadström, en av flera journalister på Sveriges Radio som tydligt framhåller den svenska staten syn på konflikten, hånade artikeln på bästa sändningstid i P1 med orden att den lyckades "förklä materialet till oberoende reportage".

Agerandet från Ordfront, *Arbetaren* och en ledande svensk radiojournalist lyckades effektivt sätta makten i händerna på dem som vill splittra oppositionen både i Ryssland och Ukraina och tysta alla med avvikande ståndpunkt i Sverige. Vänstern blev med detta paralyserad.

Stoppa ABF från att visa utställning om massakern

ABF i Malmö och Helsingborg hade inplanerat i sitt program i april 2015 att visa en fotoutställning om Odessamassakern. Men ukrainska organisationer och privatpersoner som nazisten Mikael Skilt och Johan Kylander med försvarshögerns syn på Ryssland sökte hindra att utställningen fick visas.

Argumentet var att den bild som skulle ges säkert var falsk på samma sätt som de ryska medierna påstods ha förvanskat händelserna. Förvanskningen skulle bestå i att de gatuoroligheter som föregick skilt i tid och rum från mordbranden i en annan del av staden inte skulle omtalas. Kylander hänvisade i två länkar till artiklar i Russia Today och ITAR TASS om Odessahändelserna. ABF var på väg att ge plats åt rysk propaganda vilket måste förhindras, menade han.

I bägge artiklarna tog de två ryska medierna upp att gatuoroligheter föregått mordbranden, alltså tvärtom mot vad Kylander påstått. Vidare gav Kylander en länk till organisationen Stopfake om Odessahändelserna, för att visa att ryska medier ljuger. De visade istället att Stopfake denna gång avslöjade att ukrainska medier förvanskat en FN rapport. De hade falskeligen påstått att rapporten utpekade ryska staten som orsak till de våldsamma händelserna i Odessa. De ukrainska organisationerna liknade en av de överlevande från branden, som samlat ihop foton till utställningen, med IS och Al Qaida. ABF bestämde sig därefter att ställa in utställningen, som fick arrangeras på en restaurang istället.

Stigmatisera dokumentär om Ukraina

Under veckan som gick organiserades på nytt ett drev för att hindra att en annan bild än den officiella svenska statliga synen på Ukraina sprids i bredare krets, utan att direkt stämplas som kontroversiell. Den dokumentär som SVT skulle ha visat på första maj, av franske filmaren Paul Moreira, upprör Daniel Wiklander, Patrik Oksanen, Fredrik Wadström och flera andra. Den beskylls för att ge en falsk bild av Odessamassakern och av högerextremisternas roll i Ukraina, eftersom dokumentären avviker från den officiella bilden som tidigare förmedlats i Sverige.

Ukrainska organisationer i Sverige hänvisar i ett protestbrev till SVT till den norske journalisten Johan Færseth. Færseth förnekar massmordet på de inneslängda i fackföreningshuset och ser istället det som hände som ett resultat av att de angripna försvarade sig. Dokumentären är en blåkopia på den ryska propagandan menar norska organisationen Maidan.no som också undertecknat brevet till SVT. Samordnare av brevet till SVT från ukrainska organisationer är Östgruppen för demokrati och mänskliga rättigheter, en organisation som finansieras av SIDA och diverse stiftelser.

Kritikerna av filmen har låst fast sig vid bilden av att dokumentärens skildring av Odessamassakern skulle vara förvanskad och identisk den ryska propagandans. Då kvalificerat källmaterial visar att kritikerna har fel har de fallit på eget grepp. De riskerar nu att själva falla i den grop de grävt åt andra. I skrivande stund har SVT vikt ned sig och ställt in sändningen.

AKTÖRERNA

Sveriges radio

Maria Persson Löfgren, Sveriges Radios röst i Moskva sätter den allmänna tonen: "ta de där nättrollen, de slanka ryskorna, som jag föreställer mig dem, som gift sig med en svensk och lever bekväma liv, men ändå engagerar sig vilt i såväl Krim som Odessa och har åsikter om saker de inte har en aning om, men baserar på en obehagligt strömlinjeformad rysk agenda, ett hopkok av ultranationalism."

Fredrik Wadström uppträder som chefsmobbaren med frikostigt utrymme i Public Service. De som inte följer hans och svenska statens syn på konflikten är "underliga". Att föra fram grovt grundlöst skvaller riktat mot de man intervjuar, för att de sägs vara antisemiter och att de manipulerar fakta för att vilseleda vänsteranhängare och anti-fascister i andra länder, hade enligt Wadström varit "klädsamt". Dokumentärfilmaren Paul Moreira har jagat en "saftig historia" och valt att "kasta en lång rad journalistiska principer överbord", enligt Wadströms översittarsyn.

Ordfront

Ordfront har blivit en ledande organisationen i splittringen av vänstern. Deras medarbetare kan håna dem som samtidigt är kritiska mot Putin och Ukrainska regeringens politik. Ordfront har därmed

blivit ett effektivt medel för att den officiella statliga svenska synen på Ukrainakonflikten skall stå oemotsagd. De får 800 000 kronor i SIDA-bidrag för sitt arbete för mänskliga rättigheter, som på flera sätt är värdefullt, men i Ukrainafrågan har de saknat moralisk kompass. Redaktören Daniel Wiklander är en pådrivande kraft. När han var redaktör för Arbetaren gav han frikostigt plats åt konspirationsteorier. Nu verkar Wiklander, som representant för Ordfront, tillsammans med försvarshögern i twitterflöden för att hetsa mot dokumentären ”Ukraina – revolutionens mörka sida”.

Patrik Oksanen

Patrik Oksanen är chefredaktör för *Hudiksvalls tidning* och knuten till Civilförsvaret som han hjälper med en poddradio. Oksanen vill certifiera svenska medier. Tanken är att de röster som anses granska sina uppgifter källkritiskt ska få denna certifiering och att statens ekonomiska stöd sedan ska styras för att ge stöd åt de som följer denna certifieringsmetod. Han skriver i SvD, egna tidningen och på andra håll om rysk propaganda och kritiserar Moreiras dokumentär med hjälp av organisationen Stopfake.

Stopfake

Med stora resurser bevakar denna organisation ryska medier för att avslöja felaktigheter. Vid enstaka tillfällen avslöjar de också ukrainska mediers påståenden som inte stämmer. Organisationen finansieras av finansmannen George Soros. Stopfake har kritiserat dokumentären ”Ukraina – revolutionens mörka sida” genom att citera och länka till ett mycket stort antal internationella artiklar. Om Odessamassakern säger dessa artiklar att dokumentären är onödig då händelsen redan är uppmärksammas, samt hänvisar till en fransk journalist som påstår att det är oklart vem som startade branden, trots att så inte är fallet.

2 majgruppen

Denna grupp tillsattes på frivillig bas med deltagare från bägge parter i konflikten. Slutsatser och urval av fakta tenderar dock i viss grad att sortera bort ett tydligt ansvar och belagda kopplingar mellan angripna mot fackföreningshuset till regeringen samt de värsta övergreppen mot dem som utsattes för mordbranden. Likafullt är deras arbete värdefullt. De har prodecerat flera rapporter som reviderats, den sista i form av en längre video. I den framgår att branden började i lobbyn och orsakades av molotovcocktails som kastades in utifrån. Tidigare har 2 majgruppen spridit bilden av att det är osäkert vem som bar ansvaret för massmordet, men det är inte längre möjligt för den som utgår från primärkällor och brandteknisk expertis.

KHPG

Charkivs grupp för försvar av mänskliga rättigheter. Denna organisation för mänskliga rättigheter har gått in för att omtolka 2 majgruppens och andra rapporter till att de som angreps har sig själva att skylla. De har skarpt kritiserat Moreiras dokumentär och används av journalister som källa. Organisationen fick 3 miljoner kronor i stöd av SIDA 2014 och 2015 – en stor del av dess budget.

Ukrainska organisationer

Ukrainska intresseorganisationer i Sverige och Europa agerade för att stoppa en utställning om Odessamassakern och lyckades tillsammans med andra stoppa ABF från att visa den. Samma organisationer har nu påverkat SVT att ställa in visningen av dokumentären ”Ukraina – revolutionens mörka sida”. De driver på för att den etablerade bilden, av att högerextremisternas inflytande och våld i Ukraina är marginellt, inte skall ifrågasättas.

Det är dags att mota effekterna av rundgång i informationsflödet med hjälp av bidragsstyrda SIDA projekt i Ukraina och Sverige tillsammans med osaklig journalistik som paralyserat svenska opinionen åt sidan. Vad som behövs är solidaritet med de krafter som strävar efter fred i Ukraina. En solidaritet som bör styra folkliga krafter engagemang och inte anpassning till svenska statens politik.

Per Leander: SD-trollet som sprack i solen

Internationalen 9 september 2016

Redan för två år sedan, i november 2014, skrev vi om en person som kallade sig "Egor Putilov". Det var efter att han hade skrivit en konspirationsteoretisk artikel i tidningen *Arbetaren*, där han beskyllde den ryska socialistiska oppositionen i Vänsterfronten för att i själva verket vara Kreml-agenter. Speciellt pekades vår medarbetare Aleksej Sachnin ut.

Den som är insatt kunde direkt se att det Putilov skrev var skitsnack. Vänsterfronten var en av grupperna som deltog i den breda proteströrelsen mot Putin 2011-2012, varefter flera av organisationens ledare fängslades. Sachnin lyckades fly genom att svenska ambassaden och UD hjälpte till att smuggla ut honom ur Ryssland till Sverige där han fick politisk asyl. Sachnin anmälde *Arbetaren* till Pressombudsmannen som fällde Putilovs artikel eftersom tidningen inte hade gett Sachnin någon chans att försvara sig mot anklagelserna.

Ett år senare dök det dock upp en ny artikel av Putilov, denna gång i *Aftonbladet*. Nu gav han sig på det lilla socialistiska partiet Borotba i Ukraina, som han beskyllde för att vara Putinagenter. Borotba har varit kritiska mot Majdan och den nya högerregimen i Ukraina, men är för den sakens skull inga Putinagenter utan har tvärtom varit ett viktigt stöd för den socialistiska oppositionen i Ryssland.

Det som gjorde historien intressant för en stor tidning som *Aftonbladet* var dock banden mellan Borotba och svenska Vänsterpartiet, som i flera år har haft ett internationellt samarbete. Men när Putilov nu beskyllde Borotba för att vara ryska agenter valde Vänsterpartiet att bryta all kontakt och ta avstånd från det obekväma, istället för att försvara sig genom att helt enkelt säga att påståendet om kopplingarna till Kreml var rena lögnen. Flera av Vänsterpartiets mer insatta medlemmar försökte stå på sig, men partiledningen fegade ur.

Det gick lite tid, och så plötsligt, nu den 3 september 2016, publicerar *Aftonbladet* oväntat en grävartikel där det avslöjas att den person som kallar sig "Egor Putilov" i själva verket heter något helt annat och att han är en desinformatör som arbetar för Sverigedemokraterna med att sprida falsk information i media. Man har nu huvudsakligen tittat på de senare artiklar han har skrivit i kritik mot invandringen och Migrationsverket, men samma falska mönster och grova anklagelser mot oskyldiga finns även i hans tidigare texter.

Även om "Egor Putilov" nu är bränd överallt utom i extremhögerkretsar, så har han redan varit väldigt framgångsrik i sitt desinformationsarbete. Putilov lyckades smutska ryska Vänsterfronten och Aleksej Sachnin på ett sätt som blir svårt att reparera. Och han lyckades skrämna Vänsterpartiet att avbryta sitt samarbete med Borotba, som i dagsläget är helt krossat då de har jagats av både ukrainska nationalister och ryska separatister. En process som underlättades av att det inte fanns någon internationell solidaritetsrörelse med Borotba. Även i Tyskland fanns en "Egor Putilov" som spred förtalskampanjer om dem där, framför allt inom vänstern.

Men Putilov kan ha gjort mycket större skada än vi redan vet. Han har infiltrerat många grupper och rört sig i breda kretsar. I sociala medier är han vän med representanter från bland annat Utrikespolitiska institutet, Östgruppen för demokrati och mänskliga rättigheter, Greenpeace, Olof Palme Center och inte minst Föreningen Ordfront där han även har deltagit som talare på ett seminarium vid åtminstone ett tillfälle.

Kanske får vi aldrig veta exakt vem "Putilov" är och vad som drev honom. Men det namn som *Aftonbladet* nu uppger på honom, är troligtvis inte heller det riktiga. Vissa av hans gamla anhängare, som Alex Voronov på *Eskilstuna Kuriren* och Daniel Wiklander på *Arbetaren/Ordfront*, fortsätter att försvara Putilovs texter om Ryssland och Ukraina. Andra antyder nu även att Putilov själv är en rysk agent. Jag tror att det är långsökt – kanske ska man se humorn i att han nu själv får smaka på sin egen medicin – men det är också ett tragiskt symptom på det debatt- och samhällsklimat som nu har skapats, framför allt av Putilov själv.

Johannes Jensen: Vi kräver en ursäkt från Arbetaren efter avslöjandet om Putilov!

Internationalen 9 september 2019 (skribenten är ledarredaktör)

I helgen avslöjade Aftonbladet att ”Egor Putilov” är en hemlig infiltratör från Sverigedemokraterna som sprider desinformation i svenska medier. En av hans artiklar som har gjort stor skada är publicerad i den syndikalistiska tidningen *Arbetaren* 7 november 2014. Där planterar Putilov konspirationsteorier om ryska och ukrainska socialister – varav en är bosatt i Sverige som politisk flykting – vilket har fått allvarliga konsekvenser för de utpekade och har sått misstro inom hela den svenska vänstern.

Internationalen var först med att redan samma vecka kunna peka ut allvarliga brister och rena lögner i *Arbetarens* artikel, och den fälldes även senare av Pressombudsmannen. Trots de tidiga varningsklockarna om att något var fel har *Arbetaren* fortsatt att försvara publiceringen i två års tid. Det spelar ingen roll om Putilov formellt började arbeta på Sverigedemokraternas kansli först i februari 2016. Det är uppenbart att han alltid delat SD:s konspiraoriska och rasistiska idéer i många frågor, och att han sprider desinformation i media. Att *Arbetaren* nu vägrar ta ordentligt avstånd från hans tidigare artiklar är obegripligt och oförlåtligt.

Med tanke på att Putilov mer eller mindre började sin svenska ”journalistkarriär” med att frilansa på *Arbetaren* och därefter gick vidare till större tidningar, har *Arbetaren* ett extra stort ansvar vad gäller det genomslag han har fått och den skada han har gjort. **Speciellt eftersom** Putilov nu är hjälte i högerextrema kretsar.

Emma Lundström: Aleksej Sachnin drabbades av Egor Putilovs förtal: ”Jag trodde inte sånt här kunde hända i Sverige”

Internationalen 9 september 2016

Under flera års tid har en man som kallar sig Egor Putilov fått utrymme att i flera medier hetsa mot rysk och ukrainsk vänster, liksom mot Vänsterpartiet. I tidningen *Arbetaren* bedrev han bland annat en hård kampanj mot *Internationalens* medarbetare Aleksej Sachnin. I helgen avslöjade *Aftonbladet* att ”Egor Putilov” är pseudonym för en man som i nuläget är anställd på SD:s riksdagskansli. Denne man har inte bara hetsat mot vänstern rakt ut, han har dragit igång SD-trollen på nätet genom att låtsas vara engagerad i flyktingfrågor och skriva saker som upprört extremhögern.

För Aleksej Sachnin har trakasserier fått konsekvenser på flera plan. I Ryssland hade han en ledande roll i organisationen Vänsterfronten under proteströrelsen mot Putin 2011-2012 och tvingades fly sommaren 2013 när Putin drog åt tumskruvorna kring det folkliga upproret och fängslade många av hans kamrater i rörelsen. I Sverige fick Sachnin asyl som politisk flykting och började genast sprida kunskap om situationen i hemlandet, om de politiska fångarna i Bolotnaja-fallet, och senare även om förföljelserna av vänstern i inbördeskrigets Ukraina. Vad ”Egor Putilov” med *Arbetarens* hjälp lyckades göra var att smutskasta Aleksej Sachnin genom att utmåla honom som Putinagent. Detta fick till följd att det blev svårare för vänsteraktivisten att få gehör för sin kritik av de ryska och ukrainska regimerna.

När jag träffar Aleksej Sachnin har det gått några få dagar sedan *Aftonbladets* avslöjande. Han försöker sätta fingret på hur han känner sig nu och kommer fram till att det börjar kännas mer normalt igen. I två år har han varit utsatt för så grovt förtal att han i princip inte har kunnat försvara sig. Han har anklagats för att vara allt det han hela sitt politiska liv har kämpat emot. Men även om de senaste åren har varit väldigt jobbiga kan han se humoristiskt på det hela.

– Jag tycker att historien är väldigt lustig på ett sätt. Jag gillar den klassiska modellen när ondskan är riktigt ond, inte gråskalig utan helt svart. Här har vi en kille som lurade alla, använde olika namn

och provocerade fram en invandrarfientlig hets i media. Det finns inget ljus i den historien. Samtidigt understryker han hur skönt det känns att avslöjandena nu sprider ljus över ”Egor Putilovs” nätverk.

– Det finns liberaler som för ett och ett halvt år sedan applåderade Putilov och gillade allt han skrev på Facebook, samtidigt som de bannlyste mig från alla de människorättsaktiviteter jag var med i, säger han och berättar om hur han gick från att ha många bra samarbeten till att bli i det närmaste helt utfrys, bland annat från föreningen Ordfront:

– Jag stängdes helt ute från projektet kring Bolotnajafångarna som jag själv satte igång tillsammans med Ordfront. Det handlade om mina vänner i Vänsterfronten som sitter i Putins fängelser. Det är hemskt att de som har förtalat mig och mina kamrater, nu gör karriär på andra människors fängelsevistelse.

Det obehagligaste med Putilovs förtalskampanj var att även många så kallade vänstermänniskor hakade på och spred den, tycker Aleksej Sachnin.

– De som har skrivit artiklar tillsammans med Egor Putilov eller tagit in artiklar av honom. Sådana som Daniel Wiklander, Arbetarens förre chefredaktör, säger han och menar att det nu blivit klart och tydligt var linjerna går:

– De värsta var anarkisterna som applåderade när folk brändes till döds i Ukraina. De som tolererade vad nazisterna gjorde där. Nu vet vi vilka vi inte har någonting gemensamt med.

Putilov och hans anhängare har avfärdat alla som har försökt att stötta Aleksej Sachnin under de här åren med argumentet att de jobbar för Kreml. Sachnin menar att det är exakt samma retorik som Putin använder mot oppositionen. Så fort det kommer kritik så avfärdas kritikerna som utländska agenter. Så när Putilovs anklagelser började hagla var det ingen ny upplevelse för den rutinerade vänsteraktivisten:

– Jag har väldigt stor erfarenhet av sådant här. I Ryssland händer det hela tiden. Det var väldigt vanligt att de anklagade oss för att vara västerländska eller georgiska agenter. Det drabbade inte bara Vänsterfronten utan hela oppositionen, även liberalerna. Det var ofta någon av Putins ungdomsorganisationer, inte ryska säkerhetstjänsten, FSB, som skapade ryktena. När Egor Putilov skrev sin första artikel mot mig, som först publicerades i en rysk tidning, så tänkte jag att något liknande inte skulle kunna ske i Sverige som ju har en kultur av demokratisk debatt. Men artikeln publicerades här också, på sex sidor i *Arbetaren*.

Han tror att mycket av hetsen under de senaste åren är ett resultat av att situationen blev mer och mer dramatisk i och med Ukrainakrisen:

– Putilov beskylld mig för att vara en rysk agent. Nu är det många som säger att Putilov är en rysk agent. Själv vet jag inte om han är det. Visst skulle det vara komiskt, men jag tycker att den sortens argument är farliga. Man borde inte hålla på med sådana anklagelser. Det är Kremls metoder att kalla alla kritiker för utländska agenter. När detsamma händer i Sverige, och när ”vår” sida kommer med samma anklagelser, då kanske vi är på fel sida.

Det värsta med att bli utfrys var för Aleksej Sachnin hur det påverkade kampanjen till stöd för de ryska politiska fångarna. Han var väldigt aktiv i att sprida information om Bolotnajafallet när Ordfront plötsligt stängde dörren. Tillsammans med *Internationalens* Per Leander anordnade han konferenser, ett seminarium i Riksdagen och skrev många debattinlägg i små och stora tidningar. Kampanjen som han startade med Ordfront fick pengar för en fortsatt kampanj och det tycker Aleksej Sachnin är bra. Men han tycker att den har skötts dåligt:

– De förstår inte det politiska perspektivet. De gör bara ett rutinjobb som mänskliga rättighetsbyråkrater. När de har föreläsningar är det 20 personer som kommer och när de skriver en artikel är det 20 personer som läser. Det ser ut som rutin. De är nöjda över att få pengar men struntar i om det får något resultat.

Att bli utestängd på detta sätt från en fråga som berör hans egna vänner och honom själv var för Aleksej Sachnin helt bisarrt. Så sent som i slutet av förra året fick Ordfront statliga pengar för att bjuda in politiska oppositionella från Ryssland. När Aleksej Sachnin skulle besöka evenemanget försökte arrangörerna att mota bort honom med våld.

– Det är inte okej. Alla de som satt i panelen som gäster ropade ”nej, han är vår vän!” Sedan fick jag ett brev från Ordfront där det stod att de inte vill ha mig på sina evenemang. De försöker privatisera frågan och Putilov är en del av det nätverket. Men Bolotnaja handlar om mina vänner.

Det nätverk som Putilov tillhör beskriver Aleksej Sachnin som bestående av folk som var starkt påverkade av den ukrainska tragedin och blev allt mer nationalistiska:

– För dem är Putin ondskan och allt annat är okej, så de tolererar nazister. Den grupp som stödde Majdan började driva en kampanj tillsammans med Putilov. De använde också Putilovs artiklar i ett anonymt brev till Vänsterpartiet, som jag samarbetade med då, för att skrämma partiet att avbryta kontakten. Migrationsverket fick också ett brev där det stod att jag var en rysk agent och att de borde titta på mitt fall igen. Jag fick veta det eftersom en av dem som fick brevet visade det för mig. En av anklagelserna i brevet var att Aleksej Sachnin skulle vara stalinist. För att belysa hur bisarr den anklagelsen är berättar han om hur den ryske författaren, Sergej Dovlatov – som själv emigrerade till USA – beskrev stalinism:

– Han menade att stalinismen inte är en person, den är de fyra miljoner människor som angav sina grannar. De människor som sade: ”Grip min granne, han är folkets fiende.” De som skrev det där brevet är de riktiga stalinisterna. Det var förtal. Förtal som det var nästan omöjligt för mig att försvara mig mot inför den svenska publiken. Det var så absurt. Putilov anklagade mig för att arbeta för regeringspartiet i Ryssland. Han skapade bilden att vi i Vänsterfronten var representanter för säkerhetspolisen, den kommunistiska nomenklaturen och mäktiga klaner. Det går inte att förklara hur konstigt det kändes. Jag träffade *Arbetarens* chefredaktör Daniel Wiklander efter att han hade publicerat Putilovs artikel om mig och han låtsades inte förstå situationen alls. Han fortsatte att försvara publiceringen.

Om avslöjandena om Egor Putilov kommer att förändra hans egen situation på något vis har Aleksej Sachnin ingen aning om. Men han har skrivit ett brev till *Aftonbladet* som också har publicerat Putilovs artiklar utan att låta dem som attackeras få komma till tals:

– Jag skrev att de för ett och ett halvt år sedan publicerade en artikel som påverkade både mig och min organisation negativt. Jag påpekade också att jag redan då försökte få möjlighet att visa att Egor Putilov förfalskat både intervjuerna med mig och Ilja Ponomarjov, liksom all annan fakta. Han hade dessutom hotat en tjej i Ukraina som han försökte intervjua och använde falska citat från henne. Hon skrev själv till *Aftonbladet* och berättade om händelsen, utan att få något svar. Jag fick inget utrymme att kommentera det hela då men nu har de ju själva grävt fram att han är någon annan än den han har utgett sig för att vara.

Finns det då något som Aleksej Sachnin skulle vilja säga till dem som har gått på Putilovs lögner kring honom själv och om Vänsterfronten?

– Det finns många människor som inte orkar skapa sig en egen uppfattning om saker och ting, utan förlitar sig på vad som sägs i medierna. Det finns bra folk som hamnar fel på grund av det. Flera av dem som applåderade Egor Putilov tillhör den kategorin. Jag vill be dem titta på vilken sida de står på. Titta på vilka som är där. Om det är samma sida som människor som förtalar eller torterar folk så kan de inte ignorera det. Jag har också gjort många politiska fel i livet och jag hoppas få göra det i fyrtio år till. Alla kan göra fel. Men säg förlåt. Säg att det var fel. Säg det nu. Om du fortsätter att legitimera din felaktiga position så hamnar du till slut med de sämsta. Du blir ansvarig för allt vad fascisterna gör, säger han och tillägger:

– De som föll för Putilov borde åtminstone inte sitta tysta. De behöver inte hålla med mig i alla frågor. Men de borde be om ursäkt för att de deltog i Egor Putilovs kampanj och inte vara tysta nu. Det skulle räcka. Den här historien handlar egentligen inte om Egor Putilov. Han är inte problemet. Problemet är det etablissemang och det medieklimat som gör rum för en sådan som han. Som ger honom utrymme att påverka det offentliga samtalet.

Genmäle från Ordfront: "Vi bröt kontakten på grund av Ukrainakonflikten"

Internationalen 16 september 2016

Efter Internationalens intervju med Aleksej Sachnin i förra veckan om hur han drabbades av "Egor Putilov", som även försökte sprida sin desinformation till Föreningen Ordfront, har Ordfront begärt ett genmäle som publiceras nedan. Det följs av ett svar från Per Leander som tidigare också var aktiv i Ordfronts solidaritetskampanj för Bolotnajafångarna, det vill säga de politiska aktivister som sitter fängslade i Ryssland för deras roll i proteströrelsen mot Putin 2011-2012.

Med anledning av den intervju med Aleksej Sachnin som nyligen publicerades i *Internationalen* vill vi från föreningen Ordfront bara göra några korrigeringar. Det är sant att vi startade Bolotnajakampanjen tillsammans med Aleksej och under en tid hade vi ett gott samarbete. Allt kampanjarbete kring just Bolotnajafångarna sker med väldigt små medel och med stora ideella insatser, Aleksej var en av dem som initialt bidrog.

Efter en tid blev det dock tyvärr mycket svårare att hålla igång samarbetet på grund av de uttalanden om framförallt Krimannexeringen och konflikten i Ukraina, som Aleksej själv gjorde och som spreds både i Sverige och i Ryssland. Hans åsikter ansågs i alltför hög grad stämma överens med Kremls uppfattning, vilket blev väldigt svårt för våra inbjudna gäster från Ryssland att acceptera. Men vi har aldrig förbjudit honom att delta på våra möten, och det är ren och skär lögn att någon skulle ha brukat våld mot honom. Däremot blev det upprörd stämning när Aleksej crashade en konferens om ryska kulturarbetares situation till vilken egentligen bara kulturarbetare och journalister var inbjudna. Det slutade dock med att vi lugnade ned situationen och Aleksej bjöds in. Det ska tilläggas att samma fråga som diskuterades då, också togs upp på ett öppet möte dagen därpå, till vilken Sachnin var uttryckligen välkommen.

Det är naturligtvis tråkigt att Aleksej tycker att kampanjen är dålig, men vi tycker att den är viktig och tänker fortsätta med den ändå. Några statliga medel till Bolotnajakampanjen har vi dock aldrig fått – endast ett bidrag på 100 000 från Svenska institutet till just den konferens som nämns ovan, det vill säga inte en konferens direkt om Bolotnaja. Vår egeninsats till den konferensen, räknat i arbetstimmar, var minst lika stor. Att säga att Ordfront privatiserar kampanjen är både fel och närmast förtal, vi samarbetar direkt med flera av dem som antingen sitter i fängelse eller nyligen frigivits, alla är inte vänner med Sachnin.

Det ska tilläggas att Föreningen Ordfront aldrig spridit Egor Putilovs texter om Sachnin eller samarbetat med honom på något sätt, trots försök från densamme.

Anna Wigenmark
Generalsekreterare
Föreningen Ordfront

Svar: "Ordfronts Bolotnajakampanj har gjort mer skada än nytta"

Jag var med från första början tillsammans med Aleksej Sachnin och hans fru Maria när vi drog igång det som skulle bli Ordfronts kampanj för Bolotnajafångarna med Anna Wigenmark, och kan bara beklaga hur fruktansvärt illa hon och Ordfront har skött den konflikt som senare uppstod. Allt gick till en början bra, tills det fruktansvärda kriget i Ukraina bröt ut vilket ledde till att forna vänner blev fiender. Vi hade nämligen även värvat ytterligare en person till kampanjen, Eugene Wolynsky, som var en dåvarande kompis till Aleksej och som kallar sig själv "anarkist" men som har väldigt ukrainsk-nationalistiska ståndpunkter. Han drog in flera av sina anarkistiska vänner i kampanjen och hela den gruppen blev starkt påverkade av den person som kallar sig "Egor Putilov"

– som ju innan han blev känd som sverigedemokrat hade sin starkaste anhängarskara bland anarkister, eftersom han skrev för den syndikalistiska tidningen *Arbetaren*.

Egor Putilovs lögner om Aleksej Sachnin som ”Kremlagent” välkomnades av många runt Ordfrontkampanjen, som nu dominerades av anarkisterna. Anna Wigenmark tror uppenbarligen fortfarande på lögnerna när hon påstår att Aleksej Sachnin har uttalat sig positivt om Rysslands annektering av Krim. Ryska Vänsterfronten – den organisation som Sachnin är med i – gjorde direkt ett offentligt uttalande där de fördömde Rysslands annektering av Krim, och Ilja Ponomarjov från Vänsterfronten var den enda ledamoten av ryska parlamentet som röstade emot annekteringen. En hjältehandling som tvingade Ponomarjov att fly från Putins Ryssland 2014, precis som Sachnin hade flytt året innan.

Det stämmer att Aleksej Sachnin (och jag) samtidigt som vi kritiserade Rysslands agerande i Ukraina, även kritiserade den nya högerregeringen i Ukraina och påpekade att det fanns problem med nazister där. Något som inte gillades av de andra på Ordfront som nu hade tagit en tydlig ukrainsk-nationalistisk linje, varefter Aleksej Sachnin och jag kastades ut ur den Bolotnajakampanj som vi varit med och startat. Det har dessutom funnits en hotbild mot Aleksej, som Ordfront inte ville ta på allvar. I samband med ett framträdande vid MR-dagarna i Umeå 2014, där Aleksej skulle delta som Ordfronts gäst, ringde Wigenmark i sista stund och avrådde honom från att komma med hänvisning att man inte kunde garantera hans säkerhet. Något som ledde till att Aleksejs vänner i Umeå ställde upp som ”livvakter” – eller snarare vittnen – för att vara med och se till så att ingen skulle överfalla honom.

När Anna Wigenmark påstår att Aleksej Sachnin ”crashade” ett annat seminarium (Stockholm, oktober 2015) är det helt enkelt inte sant. Många vittnen, inklusive Aleksejs svenske advokat som var närvarande, kan intyga att Ordfronts medarbetare (Eugene Wolynsky) försökte kasta ut Aleksej från seminariet, men att Aleksejs ryska vänner, det vill säga de inbjudna gästerna i panelen, protesterade och ingrep, så att Aleksej fick komma in.

Till vilken grad Egor Putilov direkt och indirekt har påverkat Ordfront och Bolotnajakampanjen vet jag inte. Men han har i alla fall deltagit som gäst vid minst ett av Ordfronts offentliga möten. Jag såg honom själv tala om Ukraina på ett seminarium som anordnades av Ordfront i Stockholm våren 2014, innan konflikten urartade. Men Putilov har framför allt varit mycket aktiv i sociala medier med att attackera Aleksej Sachnin och sprida lögner om den ryska vänstern, påhejade av flera av Ordfronts medarbetare.

Sedan Aleksej Sachnin och jag kastades ut från Bolotnajakampanjen har den tyvärr misskött katastrofalt. Ordfront har slutat att uppmärksamma de Bolotnajakångar som fick det hårdaste fängelsestraffet för sin roll i proteströrelsen mot Putin, nämligen Sergej Udaltsov och Leonid Razvozzjajev, just för att de är från Vänsterfronten och nära vänner till Sachnin. Det som Ordfront har gjort är inget annat än ren stalinism, nämligen att förtala och sudda ut personer man inte gillar ur historien. Ordfronts Bolotnajakampanj har gjort mer skada än nytta. Den har spridit mer desinformation och hat, än solidaritet.

Allt Aleksej Sachnin nu begär från Ordfront är en ursäkt och kanske en chans att reda ut de problem som uppstod, för ett fortsatt och bättre solidaritetsarbete för de ryska politiska fångarna. Nu när Putilov är avslöjad som desinformatör och förhoppningsvis borta ur leken, borde en försoning vara möjlig. Men tydligen lever Putilovs ande kvar i Ordfront.

Per Leander

Genmäle från Daniel Wiklander: ”Jag applåderar inte nazister”

Internationalen 23 september 2016

För andra gången på mindre än ett halvår väljer *Internationalen* att publicera osakliga påståenden om mig, utan att över huvud taget försöka kontakta mig för en kommentar. Tord Björks artikel inför

1 maj lät jag bli att uppmärksamma. När jag insåg att det jag först trodde var ett ovanligt långt och snurrigt debattinlägg, i själva verket var utgjort som ett nyhetsjobb över flera uppslag och dessutom toppade ettan, förstod jag att det var lika bra att bara låta det vara. Mycket riktigt sjönk den artikeln omedelbart som en sten.

När det nu är dags igen är läget ett annat. Jag ser vad ni gör, tro inget annat. Det är mitt namn som upprepas gång på gång förutom huvudpersonens, fast flera olika aktörer kritiserar. Det är jag som ska kopplas ihop med ”anarkisterna som applåderade när folk brändes till döds”, vilka det nu är.

Det står naturligtvis Aleksej Sachnin fritt att säga vad han vill i en intervju, och inom vissa väl definierade gränser står det *Internationalen* fritt att trycka det. Men så var det detta med pressetik. Ska ni trycka påståenden om mig, särskilt om vad jag tycker och tänker, så får ni se till att fråga mig först. Då hade jag kunnat berätta att jag har noll tolerans för vad nazister gör, och aldrig skulle drömma om att applådera döda i en brand. Sachnin borde veta, han var ju själv en av rösterna i Arbetarens artiklar om Odessa 2 maj. Jag var en av dem som skrev. Visa mig gärna applåderna.

Men ska någon som klandrats av Pressens Opinionsnämnd verkligen själv tala om pressetik? Ja, eftersom det pressetiska systemet i Sverige, det som den tidning jag var utgivare för anslutit sig till och respekterar, innebär att tidningar låter sig granskas, och vid klander efterkommer PON:s beslut och publicerar det väl synligt. Tanken är naturligtvis att misstaget heller inte ska upprepas.

Pressetiken innebär däremot inget öga för öga, att den som klandrats skulle behöva finna sig i att behandlas likadant av en annan tidning. Och den innebär verkligen inte att det är okej för en annan tidning att upprepade gånger ägna sig åt vad man vid det här laget rimligen vet bryter mot god publicistisk sed.

Daniel Wiklander

före detta ansvarig utgivare för *Arbetaren*

Svar från *Internationalen*: “Vi väntar fortfarande på din ursäkt”

Ingen har påstått att Daniel Wiklander applåderar nazister, vilket dock många ukrainska anarkister från en grupp som kallar sig Autonoma Arbetarunionen har gjort. Däremot har vi uppmärksammat att Wiklander fortsatt att försvara de artiklar av ”Egor Putilov” han under sin tid som *Arbetarens* chefredaktör lät publicera. Även efter att Aftonbladet avslöjat att Putilov är en desinformatör som arbetar för Sverigedemokraterna.

Så sent som den 7 september 2016 publicerar *Arbetaren* en intervju med Wiklander om hur han ser på det hela, ett par dagar efter avslöjandet om vem Putilov verkligen är:

”Daniel Wiklander säger att även om det nu getts anledning att se över artiklarna en extra gång har inget hittills tytt på att faktainnehållet är felaktigt.

– Jag har fortfarande inget konkret, när jag tittar tillbaka, som gör att jag kan ifrågasätta hela hans journalistiska gärning. Det går inte att säga, med det jag läst, att ’nu fattar man att det där bara var bullshit’, säger [Wiklander].”

Våra samlade artiklar om Putilovskandalen i *Internationalen* 36, där vi bland annat krävde en ursäkt från *Arbetaren* för att tidningen då ännu inte hade tagit avstånd från Putilovs texter, var en direkt reaktion på dessa uttalanden från Wiklander. Hans åsikter publicerades svart på vitt i *Arbetaren*, och vi behövde inte söka Wiklander för ytterligare kommentarer.

Med tanke på att *Internationalen* redan 14 november 2014 publicerade en gedigen genomgång som synade alla fel och lögnar i Putilovs artikel om ryska Vänsterfronten, som *Arbetaren* publicerat veckan innan, borde tidningen ha haft gott om tid på sig att gå igenom texten igen. Men *Arbetaren* tog inte vår kritik på allvar då.

Aleksej Sachnin drabbades personligen mycket svårt av Wiklanders publicering av Putilovs text, vilket han berättar om i vår intervju med honom. Något som Wiklander inte verkade ta på allvar, även efter att *Arbetaren* klandrats av PON för publiceringen.

Vill Wiklander be om ursäkt nu och på allvar ta avstånd från Putilov så är det varmt välkommet. Vi väntar fortfarande.

Redaktionen

Tord Björk svarar Wiklander: "Det som göms i snö, kommer upp i tö"

Daniel Wiklander visade dåligt omdöme när han publicerade Egor Putilovs artikel i *Arbetaren* 2014 med konspirationsteorier riktade mot Vänsterfronten och Borotba. I en artikel i *Internationalen* nummer 17 i år pekade jag på att detta lett till att vänsterns solidaritetsarbete med den socialistiska oppositionen i Ryssland och Ukraina lät sig splittras och passiviseras. När jag skrev artikeln tog jag kontakt med Ordfront som inte ville svara på varför Aleksej Sachnin, som var det främsta offret för artikeln i *Arbetaren*, motats bort från det solidaritetsarbete han startat.

Jag tog också upp Wiklanders twitterhets mot den franska dokumentären om Odessamassakern och det högerextrema våldet i Ukraina. Den finns inte längre på nätet men i en artikel på Wiklanders blogg *Virtuell Politik* fortsätter han kritiken mot dokumentären och kallar den "på flera vis rent lögnaktig". Jag kontaktade Wiklander redan när Putilovs artikel publicerades 2014. Min kritik mot artikeln var att "en politisk analys grundad i materiell social analys är ersatt av konspirationsteorier." Wiklander försvarade då artikeln och gör så än idag och ville inte ha motinlägg.

Det har visat sig att SD nu använder sig av samma konspirationsteoretiska bluffmakare som *Arbetaren* gjorde i frågan om vänstern i Ryssland och Ukraina med dess skadliga konsekvenser för solidariteten i Sverige. *Arbetarens* nya chefredaktör har bett om ursäkt för publiceringen. Det har blivit svårare för Wiklander och Ordfront att hålla tyst. Wiklander kunde ha valt att gå i genmäle på min artikel men valde att inte göra det när det var aktuellt. Han hoppades att det skulle sjunka undan och tycks ha trott att han lugnt kunde låta saken bero då hans åsikter om Ukrainakonflikten i hög grad samstämmer med vad många etablerade krafter i Sverige anser, från mänskliga rättighetsorganisationer till näringslivets tankesmedjor.

Men Wiklanders hopp om att hans publicering av en konspirationsteoretisk artikel skulle glömmas spräcktes när Putilovskandalen uppdagades. Om det är inte så mycket att orda, mer än det gamla talesättet: det som göms i snö kommer upp i tö. Låt det dock stå klart att det politiska ansvaret för bristande solidaritet varken vilar på Putilov eller Wiklander utan på dem som lät sig passiviseras.

Tord Björk

Tord Björk: Putilovs vänner vänder kappan efter vinden

Internationalen 30 september 2019

Det hela liknar en slapstick. En ryss avslöjar i syndikalistiska tidningen *Arbetaren* och i *Aftonbladet* att andra ryssar är Putinagenter. Sedan avslöjar han att Vänsterpartiet gett bidrag till ett socialistiskt parti i Ukraina vilka också påstås ha agerat agenter åt Putin. Till slut visar det sig att han själv är rysk agent som numera arbetar åt Sverigedemokraterna. Eller är han helt enkelt en rättshaverist och bedragare som serverar folk vad de vill höra?

De som alldeles nyss stod på samma sida som Putilov i kampen mot alla som ifrågasatt den officiella svenska synen på Ukrainakonflikten och kallat dem Putinagenter har nu hittat ett nytt byte i Putilov. Samtidigt döljer de sina egna spår. Borta är nu Putilovs insatser med ett budskap som de delar. Det är ersatt med en ensidig bild av Putilov som misstänkt rysk agent.

Det mest avgörande argumentet för detta sägs vara att han köpt en villa av en rysk affärsman för 6 miljoner och sedan sålt den för 12 miljoner. Efter affären sattes affärsmannen i fängelse medan hustrun är hög tjänsteman inom skatteväsendet i Ryssland. Detta presenteras av massmedia som att Putilov gjort affär med en rysk kriminell som har nära kontakter med Putin. Varför ryska staten, efter att pengar överförts till Putilov via affärsmannen, sätter denne 14 år i fängelse framstår som

lite märkligt. Men frågan ställs inte. Istället presenteras bara ett allmänt och svagt underbyggt misstänkliggörande om att ryska staten och maffian är och gör samma sak.

Det som också ses som misstänkt är att Putilov sökt få kontrakt hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, arbetat på Migrationsverket, jobbar på Sverigedemokraternas riksdagskansli, sökt jobb på Sveriges Radio och dolt att han haft journalistiska avsikter när han följt med en polisbil på uppdrag i invandrarförorter. Därtill handlar det om att han skriver artiklar under många olika namn. Aftonbladet menar att det gått så långt att Putilov skrivit en artikel i hemligt namn som påstådd aktivist i Refugees Welcome, för att sedan som SD-tjänsteman visa hur extrema flyktingaktivisterna är med sitt förslag om att alla asylsökanden ska få rösträtt så fort de kommer till Sverige.

Om det finns ett seriöst intresse av att ta reda på vem Putilov är så är en samlad bild av betydelse. När det gäller hans kampanj i *Arbetaren* och *Aftonbladet* för att stämpla de som inte delar Sveriges syn på Ukrainakonflikten som Putinagenter har Putilov skapat unik skada. Den svenska vänsterns solidaritet med vänsteropposition i Ukraina och Ryssland passiviserades. Putilovs invandringskritiska propaganda har dock varit i samma stil som de flesta SD:s sympatisörer bedriver och därmed har den skada han gjort i den frågan inte varit unik på samma sätt. Att han försökt skaffa sig eller få tillgång till känsliga platser vet vi ännu inte om det varit skadligt på något allvarligt sätt. Det kan bero på delvis bedrägliga metoder för att kunna skriva artiklar, någon form av skumraskaffär i privata syften eller i den ryska statens intresse.

Putilovs högernationella hållning mot invandring och vänstern är inte unik varken i Ryssland eller i Sverige. När de högernationella demonstrerar i Moskva är det betydligt fler som stödjer Kiev, än som stödjer utbrytarrepublikerna Donetsk och Lugansk. Det är en svensk villfarelse att Ryssland är ett homogent land och att fascisterna där helt sluter upp bakom Rysslands utrikespolitik. Att vara mot Putin och att vara invandringskritisk är på inget sätt anmärkningsvärt. Detsamma gäller i Sverige. SD:s partiideolog Martin Karlsson visar var många högernationella står när han med anledning av Putilovaffären skriver: ”Sanningen, såsom jag uppfattar den, är dock att Putin inte är en nationalist, utan snarare en mångkulturalistisk imperialist och en uttalad fiende till nationalismen”. Att det till och med finns svenska nazister som är villiga att offra livet i Ukrainakonflikten på den väststödda statens sida finns det fler exempel på.

Putilovs kampanj i *Arbetaren* och *Aftonbladet* för att skada vänsterns solidaritet med opposition i Ryssland och Ukraina är alltså fullt rimlig utifrån denna i Ryssland vanliga högernationella hållning. Likaså att opposition, när den inte helt delar västs syn i Ukrainakonflikten, beskrivs som betalda av Putin. Konspirationsteoretiskt innehåll med drag av rättshaveri är inte ovanlig i ett land med förtryck av politisk opposition. Desto märkligare är att tidningar i Sverige också spred Putilovs hopkok.

Det konspirationsteoretiska draget delar han med flera framträdande röster i massmedia som bekämpar kritiker av regimen i Ukraina. Här har Patrik Oksanen, chefredaktör på *Hälsingetidningar* och skribent i *SvD*, en framträdande roll. Han bjöd frikostigt på Putilovs putinagentsoppa på en spik. Nu är han en av de mest framträdande kritikerna av Putilov och målar friskt: ”Det handlar om personer vars nätverk sträcker sig mot en främmande makt”. Att Oksanen tidigare gillade Putilovs artiklar och delade hans uppfattning talar han inte om.

Mer förtjänstfullt är att Oksanen utnyttjar tillfället för att attackera några centrala Putinanhängare inom SD som Dick Abrahamsson, och för ut avslöjandet om Kent Ekeroths centrala roll i anställningen av Putilov. Dock utan att tala om att Chang Frick och Mathias Wåg stod bakom avslöjandet av Ekeroth, en korrekthet han däremot visade när han beredvilligt förde vidare Putilovs konspirationsteorier.

Att de som säger sig vilja avslöja Putilov som ett säkerhetshot inte vill ta upp att de delat Putilovs syn på kritiker av den svenska utrikespolitiken österut visar att de är oseriösa och inte intresserade av att försvara den svenska demokratins integritet. Den unika skada som Putilov skapat med sina konspirationsteoretiska attacker på solidaritet med socialistisk opposition i Ukraina och Ryssland är

en viktig nyckel till hans roll. Detta vare sig det handlar om att han är en skribent som passerat dem inom vänstern eller etablerade krafter i samhället som vill stämpla opposition mot svensk Ukrainapolitik som led i Rysslands hybridkrig, eller om han är en rysk agent.

I bägge fallen kan man se gemensamma intressen. För de delar av vänstern som ser Ryssland som det största hotet var Putilov nyttig på samma sätt som för etablerade krafter. För ryska staten kan det också ses som att Putilov gjort nytta. Hans attacker har riktats just mot Vänsterfronten i Ryssland och vänsterpartiet Borotba i Ukraina, bägge i opposition mot auktoritära regeringar i sina länder vare sig de styrs av Putin, av den tidigare ryssvänlige presidenten Janukovyjtj eller av nuvarande västvänlige presidenten Porosjenko. Det Putilov vänt sig mot är deras hållning i Ukrainakonflikten där de både är kritiska mot väst och i mindre grad men också mot Ryssland. För detta har de i det rådande svenska medieklimatet och till och med på flera vänsterhåll lätt stämplats som Putinagenter. Att Vänsterfrontens ledare satts i fängelse i Ryssland eller att Borotba också är illa sedda i Östra Ukraina för sin självständiga hållning samt att flera Borotbaaktivister sattes i fängelse där passar inte in i Putilovs skeva bild av verkligheten.

Hysterin i rikstidningarna lockar till leenden. Från Aftonbladets: ”Han uppträder dessutom exakt som ryska agenter brukar göra”, till Expressens: ”SD:s Putinlakejer är ett säkerhetshot”, till anti-klimax i DN: ”Det är som om en spionroman just nu utspelas”, följt av den sansade avslutningen i en ledare i SvD som frågar vem är Egor Putilov? ”Är han utsänd av rysk underrättelsetjänst? Knappast, säger en expert torrt som jag talar med, ’de brukar vara mycket mer sofistikerade’.”

Det är dags att vända blad i spionromanen och upptäcka att det nog är en skälroman med en bedragare till synes i centrum. En bedragare vars lättsamma väg till inflytande här och där mer avslöjar de bedragna än honom själv. Vi lär få många goda skratt på de lättlurades bekostnad när följetongen Putilov rullas upp.

Per Leander: Förhoppningsvis slutet på Egor Putilov-historien

Internationalen 4 november 2016

Denna vecka kom ett efterlängtat brev från Pressens Opinionsnämnd till redaktionen. De lägger nu ner den process som Egor Putilov försökte dra igång mot *Internationalen* för sisådär ett och ett halvt år sedan. Den nu avslöjade SD-desinformatören Egor Putilov, som i sina artiklar i *Arbetaren* och *Aftonbladet* inte hade några hämningar vad gällde att skriva grova lögnar om andra, tålde nämligen inte att vi försvarade de personer han gav sig på och granskade hans så kallade journalistisk. Därför har han upprepade gånger försökt få oss fällda för förtal genom att anmäla oss till Pressombudsmannen.

Pressombudsmannen hade visserligen redan friat *Internationalen* med bedömningen att vi inte hade gjort något pressetiskt fel som innebär att vi kan klandras. Men Egor Putilov, som den rättshaverist han är, överklagade och försökte driva fallet vidare i högre instanser, vilket har tagit oerhört mycket tid och energi för oss. Allt tyder på att vi skulle ha friats av nämnden också i slutändan, men nu gick det fortare än så.

”Under ärendets handläggning har nämnden uppmärksammat på att anmälarens identitet blivit ifrågasatt i olika medier. Med anledning härav bereddes anmälaren (Egor Putilov) tillfälle att yttra sig, men har inte hörts av”, skriver Pressens Opinionsnämnd i sitt brev, och fortsätter: ”Med hänsyn till den osäkerhet som råder om anmälarens identitet finner nämnden inte skäl att ta upp ärendena för prövning. Ärendena avskrivs därför från vidare handläggning.”

Man kan dock undra hur det kan gå så långt att en icke-existerande person under falskt namn upprepade gånger kan göra anmälningar till Pressombudsmannen.

Emma Lundström Desinformationsrapporten som byggde på desinformation

Internationalen 13 januari 2017

Om jag bara får säga en sak om den under helgen så uppmärksammade ”desinformationsrapporten” – som så okritiskt citerats av de flesta svenska medier och använts för att peka ut Aftonbladet Kultur som forum för Putinpropaganda – så är det att jag häpnar över hur lätt det verkar vara att få människor att tro på desinformation. För i det här fallet är det just vad Utrikespolitiska institutet, som står bakom rapporten, sysslar med. Grov sådan.

Rapporten består av flera olika delar. En del handlar om Aftonbladet Kultur, det ryska oppositionspartiet Vänsterfronten och frilansskribenten Aleksej Sachnin. Rapportförfattarna Martin Kragh och Sebastian Åsberg bygger här helt uppenbart sin ”forskning” på främst en källa: desinformatören och sverigedemokraten som går under pseudonymen Egor Putilov, som efter att han avslöjades tvingades lämna sin tjänst på SD:s riksdagskansli. Forskningsrapporten verkar helt enkelt grunda sig i antaganden, förhastade slutledningar och en vilja att bekräfta en tes som är på förhand bestämd, trots att tesen inte finner genklang i verkligheten. Enligt Aftonbladets medarbetare, Martin Aagård – som bemött anklagelserna metodiskt och lugnt men med ett vemod över läget för journalistiskt arbete i Sverige – menar rapportförfattarna att Aftonbladet Kultur är Kremlvänligt för att där har getts utrymme för kritik av fascismen i Ukraina. Med det resonemanget är även jag Putinpropagandist.

Jag har förvisso, precis som Aftonbladets Kulturs medarbetare, skrivit många Putinkritiska texter genom åren, men jag har även skrivit om massakern i Odessa 2014. Jag anser nämligen inte att det är rimligt att blunda för ett förtryck bara för att förtryckarna är i konflikt med andra förtryckare. Utrikespolitiska institutet vill förmodligen ha mig till desinformatör om jag skriver att jag inte tycker att Sverige ska gå med i Nato, eller om jag beskriver det samtal jag hade nyligen under en tågresa med en anställd inom Försvarsmakten. I det samtalet berättade soldaten ifråga att han hade varit och rest i Ukraina och oroades över att fascistiska Högra Sektorns flaggor satt på var och varannan husvägg. Med Utrikespolitiska institutets logik blir även soldaten en Putinagent. Som kulturredaktör för en vänstertidning tänker jag inte låta mig tystas av ren idioti, förtal och brist på källkritik.

Att Utrikespolitiska institutet sysslar med desinformation är djupt oroväckande och borde få allvarliga konsekvenser för institutionen. Att medierna sedan startar ett drev kring informationen är bara oprofessionellt. Men det som trots allt känns mest sorgligt är hur lättledda människor är, hur snabbt rapporten fick spridning och hur många som hann dunka varandra i ryggen och säga ”vad var det jag sa”, innan kritiken började dyka upp och ta udden av anklagelserna en smula. Det som gör mig arg är att alla de som slentrianmässigt bidragit till drevet mot Aftonbladet Kultur och dess medarbetare bara kan återgå till sin vardag när hetsen lagt sig.

Värre är det för dem som varit föremål för desinformationskampanjen.

En av de frilansskribenter som anklagas hårdast i rapporten är Aleksej Sachnin. *Internationalens* läsare känner honom väl. Vi har följt honom sedan han kom hit som politisk flykting efter Bolotnajaprotesterna 2012. Sachnin tillhör ryska Vänsterfronten och var mycket aktiv i protesterna. Under hela sin tid i Sverige har han kämpat för att rikta internationell uppmärksamhet till stöd för sina fängslade kamrater i Ryssland.

Egor Putilov försökte under flera år att få mediasverige att tro att Sachnin var Putinagent. Det är den desinformationen som ”desinformationsrapporten” bygger sina ”fakta” på. Därigenom bidrar Utrikespolitiska institutet till Putilovs mytomana världsbeskrivning och gör samtidigt livet än svårare för en person som redan är utsatt och vars vardag aldrig kan återgå till det normala eftersom han är regimkritiker och lever i exil. Som Martin Aagård skriver: ”Flera av våra medarbetare lever med konkreta hot från den ryska regimen. De riskerar att förlora sin försörjning och i värsta fall

fängslas för sina texter. Men i Sverige kämpar Utrikespolitiska institutet och DN:s chefredaktör för att undergräva deras trovärdighet. Jag tror inte detta är en ondskefull konspiration. Jag tror det beror på ren inkompetens, en gedigen okunskap om journalistik.”

Aagård är mer förlåtande än vad jag känner mig. Modeordet ”postsanning” räcker inte för att beskriva den dumhet som just nu präglar mediesverige och det politiska samtalet. DN, Expressen och samtliga andra medier som lät rapporten få vingar borde göra avbön och erkänna att de bara använde den för sina egna syften på ett mycket fult och helt oacceptabelt sätt.

Per Leander: Putilovgate – först som tragedi, sedan som fars

Internationalen 13 januari 2017

För fem år sedan sögs jag rakt in i den ryska proteströrelsen på plats i Moskva, och blev vän med flera av oppositionsledarna, huvudsakligen vänsterfolk men också liberaler. En del av dem sitter idag i fängelse, en blev mördad, och några lever i landsflykt. Som Aleksej Sachnin från Vänsterfronten som lyckades ta sig till Sverige och fick politisk asyl här. Tillsammans har vi skrivit mängder med artiklar och hållit flera seminarier om våra fängslade kamrater i Ryssland och hur Putins förtryckarregim fungerar. Till en början var vi uppskattade och blev publicerade i många små och stora tidningar – men framför allt utvecklade vi ett mycket bra samarbete med Aftonbladets kultur.

Sen skrev vi även ett par kritiska artiklar om högerextremismen i Ukraina och regimen där som på många sätt bara är en spegelbild av Putins Ryssland och också fängslar och mördar oppositionella. Men Ukraina är allierat med EU och USA, så vi fick snart hela det offentliga Sverige emot oss. Utom just Aftonbladets kultur som kunde hålla två bollar i luften samtidigt och vågade kritisera både Ryssland och Ukraina.

Vi blev till och med beskyllda för att vara Putins agenter. Först av en galen konspirationsteoretiker som kallade sig Egor Putilov, och nu senast av ett par ”forskare” på något som kallas för Utrikespolitiska Institutet*, som inför Nato-lobbyn på Folk och Försvar förkunnade att hela Aftonbladets kultur styrs från Kreml, baserat på just Egor Putilovs tidigare anklagelser.

Jag är inte rädd, eller ledsen, jag orkar inte ens längre vara arg. Det hela känns mer och mer komiskt. Men jag är oerhört glad och tacksam för Åsa Linderborg och Martin Aagård på Aftonbladets kultur, som trots all skit de hela tiden måste stå ut med, vågar och orkar försvara oss, inte bara mig och Aleksej, men också våra fängslade kamrater från Vänsterfronten i Ryssland. Jag undrar vad de skulle känna om de visste att svenska ”försvarsexperter” beskyller dem för att vara Putinagenter, samtidigt som de just nu sitter i Putins fängelse.

Emma Lundström: Utrikespolitiska Institutet borde ta ansvar för Kraghs fiasko

Internationalen 20 januari 2017

Att Martin Kragh och Sebastian Åsbergs artikel *Russia's strategy for influence through public diplomacy and active measures: the Swedish case* – som publicerades i Journal of Strategic Studies den 5 januari – har omfattande brister borde vid det här laget vara ganska allmänt känt. Kritiken har kommit från många håll, både från de som på lösa grundar utpekats som Putindesinformatörer i artikeln, och från akademiskt håll. Bland annat har det framkommit att en del ”fakta” bygger på desinformation från en sverigedemokrat känd bland annat som Egor Putilov.

* UI är, trots det fina namnet, ingen seriös institution utan en högervriden tankesmedja, som diplomaten Hans Blix har kallat för ”Sveriges svar på John McCain-Institutet”.

I nuläget råder det ingen tvekan om att artikelförfattarna kommer att få stå till svars för ett mycket dåligt utfört forskningsarbete som bara med mycket god vilja skulle undgå beteckningen ”desinformation”.

Men det som ur journalistisk synvinkel fortfarande gnager i hela historien är det faktum att artikeln först tillskrevs Utrikespolitiska Institutet – Uppsaladocenten Martin Kragh är knuten dit som forskare och är dessutom institutets Ryssland- och Eurasienchef, medan Sebastian Åsberg har varit UI-medarbetare under våren 2016 – men att UI:s chef, efter några dagar, gick ut och på ett väldigt vagt sätt sade att det inte rörde sig om en publikation från institutet. Både i nationella och internationella medier, där forskarna även intervjuades, angavs det att UI stod bakom artikeln. De journalister som var snara att sprida och späda på artikelns budskap – framförallt DN:s chefredaktör Peter Wolodarski, Expressen Kulturs Karin Olsson och Hela Hälsinglands politiske chefredaktör Patrik Oksanen – framhöll alla att det var en artikel från UI eller från forskare knutna till UI. Den informationen måste ju ha kommit någonstans ifrån, mest troligt från någon av forskarna eller pressenheten på UI.

Saken är den att det är helt rimligt att skriva att en artikel kommer från UI om den är skriven av en forskare knuten till institutet. Precis som det är helt legitimt att säga att en artikel skriven av en forskare vid Lunds universitet, just kommer från det universitet. Inget universitet ger ut artiklar på helt egen hand, det är alltid forskarna som gör det. På sin hemsida slår sig dessutom UI på bröstet när det gäller den forskning som sker under institutets flagg: ”Forskningen vid UI håller mycket hög vetenskaplig kvalitet. UI:s forskare publicerar sig framgångsrikt i vetenskapliga sammanhang och erhåller externa forskningsmedel. I den vetenskapliga kvaliteten ligger också grunden för forskningens samhällsrelevans. Att upprätthålla kvalitet och samhällsrelevans kräver kontinuerlig utveckling av samarbete dels med forskare och analytiker vid andra institut, universitet och högskolor, dels med organisationer, beslutsfattare, myndigheter och företag – i såväl Sverige som i övriga världen.”

Så långt allt väl. Men varför går då institutets chef ut och i princip tar avstånd från en artikel som så helt uppenbart skulle ha publicerats på hemsidan om det inte hade uppstått ett sådant tumult? Och varför gör han det först efter att uppgiften har cirkulerat i medierna i fem hela dagar?

För att räta ut frågetecknen försökte jag ta kontakt med Andrea Liebman, pressansvarig på Utrikespolitiska Institutet. Till en början svarade ingen av de pressansvariga på vare sig fasta telefoner eller mobiler. När jag till slut fick tag på Liebman sade hon att de får många intervjuförfrågningar just nu men att hon skulle försöka svara om jag skickade frågorna per mejl. Något svar dök aldrig upp. Därför tänker jag här redogöra för de frågor jag gärna skulle vilja ha svar på från Utrikespolitiska Institutet.

Först och främst vill jag veta om Kraghs och Åsbergs artikel, om den inte dras tillbaka, kommer att listas bland de vetenskapliga artiklarna under ”Publikationer” på institutets hemsida?

För det andra så har Uppsala universitet ännu inte kommit fram till om någon granskning av artikeln är aktuell från deras sida. Jag skulle gärna vilja veta om UI tänker göra någon sådan utredning eftersom Kragh ändå arbetar där.

För det fjärde vore det väldigt intressant att få reda på hur ”missförståndet” att artikeln kom från UI uppstod från början. Alltså varför så många så unisont trodde och rapporterade om den på det sättet. Sist men inte minst undrar jag varför det tog UI:s chef, Mats Karlsson, fem dagar att få ur sig att artikeln alls inte var en produkt från institutet. Jag håller inte med honom om att UI inte har något ansvar för vad en forskare som arbetar under dess flagg producerar för texter, men eftersom det är hans åsikt så är det märkligt att han går ut och ”tydliggör” först när kritiken verkligen börjar hagla.

Per Leander: "Desinformations"-rapporten som faller sönder i bitar

Internationalen 20 januari 2019

Den kontroversiella "desinformations-rapporten", om påstådda ryska agenter som sägs påverka svensk politik och media, faller nu sönder. Rapporten, som är skriven av de två forskarna Martin Kragh och Sebastian Åsberg med kopplingar till Utrikespolitiska Institutet (UI), publicerades i en tidskrift som heter *Journal of Strategic Studies* och presenterades på Folk och försvar-konferensen förra helgen.

Där framfördes grova anklagelser mot bland annat flera miljöpartister, Svenska freds- och skiljedomsföreningen, samt inte minst mot Aftonbladet kultur, som alla påstods gå Putins ärenden. Detta efter att man, som miljöpartisterna, röstat emot Sveriges världlandsavtal med Nato, eller som att Aftonbladet (där undertecknad själv är skribent) har målat upp en negativ bild av utvecklingen i Ukraina sedan Majdan och problemen med högerextremism där.

Rapporten beskrevs till en början i alla medier som utgivet av Utrikespolitiska Institutet. Men när allt mer kritik mot rapporten började strömma in från flera håll, gick Utrikespolitiska Institutets egen chef Mats Karlsson ut i media och svor sig fri från all medverkan. Rapporten representerade inte UI:s officiella hållning, förklarade han, utan var helt och hållet något som Martin Kragh och Sebastian Åsberg själva fick ta ansvar för.

Bland de starkaste kritikerna av rapporten märks två medieforskare vid Umeå universitet. Det är Jesper Enbom och Erik Lindenius, som i sin podd *Mediespanarna* sakligt – men också med en stor del humor – går igenom rapporten bit för bit och sågar sönder den för avsaknad av vetenskaplig forskningsmetod så väl som pålitliga källor. De kommer fram till att om rapporten lagts fram vid Umeå universitet hade den underkänts. De anser också att det är ett stort problem att rapporten har spridits så okritiskt i svenska medier.

"Paradoxalt nog blir rapporten ett exempel på desinformation och visar hur lättmanipulerade medier är. Referenserna i artikeln och hur den är uppbyggd borde ha rest varningsflagg. Men journalister har uppenbarligen inte läst rapporten", säger Jesper Enbom och tycker att det behövs en haveri-utredning.

Även medieforskaren Ulrika Hedman vid JMG i Göteborg har på sin hemsida skrivit kritiskt om rapporten: "Utifrån den teori, den bakgrund, den metod och det empiriska material som artikelförfattarna redovisar i sin artikel går det inte att dra de slutsatser som görs. Så enkelt – och så skrämmande – är det", skriver hon och fortsätter: "Att artikeln alls publicerats får mig också att fundera på tidskriften *Journal of Strategic Studies* och om den kan betraktas som seriös."

De värsta anklagelserna har riktats mot Aftonbladet kultur, vars redaktion framställs som mer eller mindre direkt styrd från Kreml, enligt anklagelserna.

"Ibland kan man råka ut för drev efter att man har gjort en knackig publicering, men nu har vi ju verkligen rent mjöl i påsen. Anklagelserna är fruktansvärt grova, så vi har knappt fattat hur vi ska hantera det", säger chefredaktören Åsa Linderborg till branschtidningen *Journalisten*.

Främst är det Aftonbladets (och *Internationalens*) medarbetare Aleksej Sachnin, som återigen beskylls för att vara "Putinagent" utifrån samma konspirationsteorier som den numera ökände Sverigedemokraten Egor Putilov spred i syndikalistiska *Arbetaren*. Att Putilov även denna gång är huvudkällan framgår när man studerar referenserna, även om rapportförfattarna, som uppenbarligen hade skrivit en stor del av rapporten när Putilov avslöjades som en bedragare i september förra året, har försökt att rensa bort honom som källa i noterna.

Sachnin, som är politisk flykting från Ryssland där han var en av ledarna för den stora proteströrelsen mot Putin 2011-2013, skrev i en kommentar till Aftonbladet kultur att han nu har beskyllts av "båda sidorna i det nya kalla kriget för att vara en utländsk agent". Han kallar rapporten för ett

angiveri enligt stalinistisk tradition, och menar att den följer samma mönster som Putins propaganda i att misstänkliggöra olikstänkare genom att i media framställa dem som landsförrädare som jobbar åt främmande makter.

Även Rysslandskännaren Stig Fredrikson sågar rapporten och försvarar Aftonbladet kultur mot anklagelserna. ”Det är riktigt att AB:s kultursidor 2014 gav mer utrymme åt närvaron av extremhögerpartier som Svoboda och Högra sektorn på Majdantorget och i den första regeringen än åt att framställa revolutionen som en spontan folklig och demokratisk resning. Men det är en mycket allvarlig anklagelse att hävda att AB:s kultursidor är det viktigaste proryska språkröret i Sverige, och rapportförfattarnas bevisning är inte övertygande. En mer trolig förklaring till den stora övervikten av ’fascistvarningar’ i rapporteringen om Ukraina är väl helt enkelt AB-skribenternas hemvist långt ut till vänster”, skriver Stig Fredrikson i *Svenska Dagbladet*.

Till och med Stefan Olsson, som för den nyliberala tankesmedjan Timbros räkning har granskat Aftonbladet kulturs rapportering av Ukrainakonflikten, avvisade att det skulle vara pro-ryska ställningstaganden: ”Inget av detta betydde att (Åsa Linderborg) på något vis stödde Ryssland, utan problemet som kulturredaktionen hade velat uppmärksamma var det kraftiga inslaget av fascism”, skriver Stefan Olsson.

Martin Kragh, som till en början var på krigsstigen och lät som en Joseph McCarthy när han i förra veckan förkunnade att han minsann hade en lista med så och så många Putinagenter som jobbar för Aftonbladet, har därefter börjat backa och menar nu att allt är ett missförstånd.

”Vi påstår inte att Aftonbladet Kultur tar order från Moskva, eller att de har medarbetare som är ryska agenter”, sa han på måndagen till branschtidningen *Journalisten*. I samma intervju ber han också om nåd efter all kritik han har fått, och tycker plötsligt att ”tonläget behöver tas ned. Det är väldigt aggressivt och det är många missförstånd just nu”.

Utan tvekan har Martin Kragh börjat inse att hans karriär nu kanske är i fara, och många insatta vittnar om hård intern kritik mot honom nu från både Utrikespolitiska Institutet och Uppsala Universitet, där han också är verksam.

På onsdagen publicerade så Expressen kultur en lång och osammanhängande guilt by association-text där man namnger flera personer som anses ha betett sig ”pro-ryskt” i sociala medier. Namn som nämns är Maj Wechseltmann, Tord Björk och Aleksej Sachnin, samt Oleg Mezjuev som driver sidan ”Anti-Euromaidan” Sweden på facebook. Till saken hör dock att samme Oleg Mezjuev i sin facebookgrupp har beskyllt Aleksej Sachnin för att vara en CIA-agent som infiltrerat Aftonbladet för att sprida anti-rysk propaganda.

Vad gäller försöken att skrämja folk som kritiserar Nato eller fascismen i Ukraina till tystnad, menar Aleksej Sachnin att den pågående kampanjen är lönlös.

– De som man nu försöker stänga ut från de offentliga diskussionerna kommer inte att ge upp sina övertygelser på grund av hot och förtal. Vi är inga vindflöjlar som i från den ena dagen till den andra kopierar allestädes närvarande propagandistiska ”sanningar” för karriärens och lönens skull, säger han till *Internationalen*.

– Om den här förtalskampanjen mot oss ska kunna fortsätta måste den eskaleras ännu mer. Om vi jämför med Putins Ryssland så är det tredje och sista steget i denna utveckling alltid repression. Efter att först ha försökt förlöjliga och idiotförklara oss, och sedan beskyllt oss för att vara ”utländska agenter” och angiva oss som ”folkets fiender”, så har en sådan här kampanj nu ingen annan väg att gå än att försöka göra allt för att fånga eller på annat sätt tysta oss, säger Aleksej Sachnin.

Emma Lundström: ”Det rimliga vore att avpublicera artikeln”

Internationalen 27 januari 2017

I två veckors tid har det stormat kring Martin Kraghs och Sebastian Åsbergs vetenskapliga artikel i *Journal of Strategic Studies* om desinformation i Sverige. En artikel där bland annat Svenska

Freds- och skiljedomsföreningen och Aftonbladet Kultur pekades ut som spridare av rysk propaganda. Anklagelserna har tillbakavisats och artikeln har även kritiserats hårt av andra forskare, bland annat medieforskaren Ulrika Hedman vid Göteborgs universitet. Artikelförfattarna har i efterhand medgett vissa av de fel och brister som uppmärksammats. De har dessutom lovat att felaktigheterna ska rättas till.

När jag efter lunch, fredagen den 20 januari, går in på Journal of Strategic Studies hemsida upptäcker jag till min förvåning att artikeln ligger kvar helt intakt. De felaktigheter som författarna medgett och lovat att åtgärda står kvar i texten. Artikeln har sedan den publicerades den 5 januari lästs av närmare 32 000 personer och den har över 1100 citeringar. Det är enorma siffror för en vetenskaplig artikel inom samhällsvetenskap. Den har även uppmärksammats i medier som *the Guardian*, *Huffington Post* och *New York Times*.

Det är inte bara jag som har upptäckt att artikeln ligger kvar utan ändringar. När jag på fredag eftermiddag får kontakt med Svenska Freds ordförande, Agnes Hellström, berättar hon att de har varit i kontakt med artikelförfattaren om just detta och fått förklaringen att "det långsammare tekniska alternativet" var det enda möjliga för korrigering. Den förklaringen räcker inte för Svenska Freds: "Det rimliga enligt oss vore att helt avpublicera artikeln tills korrigering av samtliga felaktigheter är gjord. Det är även något vi har kommunicerat till Martin Kragh."

För att få klarhet i varför inga ändringar gjorts ringer jag upp Martin Kragh. Han säger att han har "lagt ut ett förtydligande på UI.se" och lägger sedan på, mitt i samtalet.

Vilka förtydliganden har han då gjort? Jo, den 13 januari kommer ett första förtydligande på UI:s hemsida. Där skriver Martin Kragh, under rubriken *Om Svenska Freds och Natofrågan – ett förtydligande*, att "där finns som Svenska Freds korrekt påpekar en passage i vår artikel som lämnar öppet för en tolkning att vi kopplar samman Svenska Freds med ryska påverkansoperationer. Vi vill härmed förtydliga att en sådan tolkning inte under några omständigheter är någon vi ställer oss bakom." Han fortsätter: "Vad vi skriver här är applicerbart också för andra personer som i vår artikel blivit apostroferade, som Valter Mutt, Maj Britt Theorin och Pierre Schori. Den relevanta passagen i vår artikel har också korrigerats, i syfte att förtydliga sakfrågan."

Nästa "tydliggörande" kommer den 18 januari. Då skriver Martin Kragh att "två stycken i artikeln kommer att revideras med anledning av den diskussion som förts den senaste veckan". Det ena stycket handlar om debatten om världslandsavtalet med Nato, som Martin Kragh erkänner "innehöll en felaktig formulering". Det andra stycket är det som handlar om Aftonbladet Kultur och som ska "förtydligas" så att det framgår att det inte är Kraghs "uppfattning att Aftonbladet medvetet agerat för att sprida desinformation". Slutligen meddelar Martin Kragh att "ändringarna i artikeln kommer att införas i Journal of Strategic Studies så snart som möjligt, och sker i samråd med tidskriftens chefredaktör". Trots detta står allting kvar. Och artikeln fortsätter att citeras och läsas.

Jag vill fortfarande veta varför artikeln inte tagits ned för ändring. Eftersom Kragh lägger på ringer jag upp Andrea Liebman som är pressansvarig på UI. Jag berättar att jag har varit i kontakt med både Svenska Freds och Martin Kragh och att jag inte kan hitta det senaste förtydligandet. Hon letar lite men hittar också bara de två första. Jag påpekar att Svenska Freds är väldigt besvikna på att artikeln ligger kvar och att de anser att det är rimligt att den avpubliceras. När jag frågar varför den inte är avpublicerad säger hon att det är svårt för henne att svara på:

– Man ser ju klart och tydligt i Martins förtydligande att ändringarna kommer att införas och att det sker i samråd med tidskriftens chefredaktör. Jag kan inte svara på varför det inte har gjorts ännu. Det är ju en pågående process.

Jag undrar varför det åtminstone inte har lagts till en disclaimer som varnar läsare för felaktigheterna i texten. Den frågan har hon inte heller något svar på.

Hon säger vidare att Kragh arbetar på en reviderad version men att det inte finns någon tidslinje eftersom "forskning inte är en lika snabb process som journalistik".

När jag sedan frågar om UI inte ser det som ett problem att artikeln fortfarande ligger uppe med alla sina fel och brister, och att den faktiskt läses och citeras av en stor internationell läsekrets, blir hennes svar ännu mer otydligt:

– Ja...ehrm...ja det är ju en poäng i och för sig, men det är ju också så att...ja du vet det är ju inte min roll att uttala mig om sådant här. Jag kan inte göra det för jag är inte tillräckligt insatt i processen, just vad gäller tidskriften och hur den jobbar. Men...ehrm...egentligen får du ju ta Martins svar helt enkelt. Att det är en pågående process här och att det ligger lite på Journal of Strategic Studies. Det är deras boll just nu.

Av Andrea Liebman får jag veta att Martin Kragh också är anställd på 50 procent på Centrum för Rysslandsstudier vid Samhällsvetenskapliga fakulteten, Uppsala universitet. Därför ringer jag professor Lars Magnusson. Han är dekanus, det vill säga administrativ chef, för den fakultet där Kragh är anställd.

När jag når honom sitter han mitt i ett sammanträde men tar sig ändå tid att prata med mig. Magnusson är häpen över att både Kragh och UI har meddelat att det inte ska gå att avpublicera artikeln omedelbart:

– Det förefaller mig konstigt. Om de tycker att det finns något problem med den så går det naturligtvis att göra det snabbare. Det finns väl i så fall andra skäl till att inte göra det, jag har ingen aning om vad som ligger bakom deras ställningstagande. Men det är klart att det går att ta bort den. Han tycker också att det är konstigt att det inte ens har tillkommit någon disclaimer.

Jag frågar vad de från universitetets sida kan göra när det gäller Martin Kraghs artikel. Han svarar att de inte kan göra något i nuläget, men att det uppstår ett annat läge om det kommer in en anmälan om oredlighet i forskningen:

– Det har inte kommit någon sådan än, men jag vet att det har varit diskussioner. Jag vet att de här synpunkterna finns. Det kommer kanske en anmälan och då får vi ju ta det i så fall. Vi kan då ta ställning till om det är god forskning eller inte och om det finns någon oegentlighet bakom. Vi gör alltså inget i dagsläget utan det är upp till tidskriften som har publicerat artikeln. Har den refereebehandlats på vanligt sätt så utgår man ju från att den är schysst, men om det kommer in en anmälan så ska vi naturligtvis titta på den ordentligt.

När jag sitter med den här texten på fredag kväll kvarstår en massa frågetecken. Vad sker egentligen innanför Utrikespolitiska Institutets väggar? Om det är en så lång process att ändra felen, varför har inte artikeln tagits ned, eller i alla fall försetts med en disclaimer? UI hänvisar till Kraghs "förtydliganden" som att de skulle väga upp felaktigheterna. Varför har då dessa förtydliganden enbart publicerats på svenska och inte för en internationell publik? Slutligen: om Martin Kragh nu jobbar 50 procent på UI och 50 procent på Uppsala universitet, och vare sig universitetet eller institutet menar att de har finansierat den forskning som artikeln bygger på, vem har då finansierat den?

Johannes Jensen: "De tror på sina egna lögnar"

Internationalen 27 januari 2017

Miljöaktivisten Tord Björk, som då och då skriver i *Internationalen*, var en av dem som omtalades i Martin Kraghs och Sebastian Åsbergs rapport om påstådd rysk desinformation. I *Expressens* uppföljning (18/1) hängdes han även ut med namn och bild. *Internationalen* har talat med Tord Björk om de senaste veckornas turbulens.

Hur har du blivit inblandad i det här?

– För det första är ju nästan alltihop baserat på Putilovs lögnar. Men det de försöker misstänkliggöra mig för är att jag sommaren 2014 var på ett möte för ukrainska oppositionella på Krim, som de försökte länka ihop med ett annat möte med högerfascister. Mötet samlade oppositionen mot den

nya regimen i Ukraina i ett försök att skapa enighet. Detta möte har en stor del i Kragh-rapporten och i Expressens uppföljning. Men det de skriver i rapporten om Krim-mötet är helt falsk, säger Tord Björk, som själv skrev om det möte han deltog på i *Internationalen* (21/7 2014).

– Det finns inte en enda rad som är sann. De har fel datum. De påstår att den ryske marxisten Boris Kagarlitskij har organiserat ett tvådelat möte, när han bara organiserat ett, och de påstår att mötet var ett tillfälle för de europeiska fascisterna att mingla med det mer internationella vänstergänget. Om man nu tittar i noterna i rapporter så står det ingenting i källorna som de hänvisar till att Kagarlitskij skulle ha organiserat båda mötena, men det har de knåpat ihop ändå. Sedan står det också väldigt tydligt att det första mötet med vänsteraktivister ägde rum 6-7 juli, och det andra mötet med fascisterna hölls den 30-31 augusti. Detta betyder alltså att vad rapporten hävdar, att mötena var en mötesplattform mellan fascister och vänsterfolk, är fysiskt omöjligt. De har inte ens läst sina egna källor ordentligt, säger Tord Björk och fortsätter:

– Detta leder till den märkliga ”påannonsen” som Kragh gjorde i intervjun med Sveriges Radio där han gjorde reklam för ett kommande avslöjande i Expressen. (”Avslöjandet” publicerades 18/1). Han säger där att skribenter från Aftonbladet kultur, i plural alltså, varit på Krim och där haft samröre med ryska fascister. Så händer det märkliga att Expressen Kulturs chefredaktör Karin Olsson kontaktar mig bara några timmar efter SR-inslaget, och hon frågar mig dels vad jag gjorde på Krim, men också om den andra Aftonbladet skribenten som de tror var med på Krim.

Men vem var den andre skribenten?

– Det hela handlade om ett missförstånd. Jag hade hösten 2014 gjort ett massutskick i ett epost-meddelande och varnade om att fyra medlemmar i det ukrainska socialistpartiet Borotba hade blivit fängslade hos separatisterna i östra Ukraina. Och så skrev jag att Aleksej Sachnin och Per Leander hade larmat om detta. En av de fyra Borotba-medlemmarna heter Aleksej Albu och han hade varit med på Krimmötet. Jag ville försöka göra en insats för att samla olika vänstergrupper och sätta press för att Aleksej Albu och de tre andra Borotba-medlemmarna skulle bli frisläppta, säger Tord Björk och fortsätter.

– Det här mejlet skickade jag ut och det publicerades utan min vetskap på vänstersidan Labournet Austria. Det var bara det att jag i mejlet råkade göra en förväxling av namn och istället för att skriva Aleksej Albu så råkade jag skriva Aleksej Sachnin. Den som läser kan få intrycket att Sachnin var med på Krim. Så rapportförfattarna Kragh och Åsberg verkar alltså utifrån denna namnförväxling i mitt mejl ha dragit slutsatsen att Sachnin hade varit med på mötet på Krim, och att han därför är en rysk agent som fritt kan åka till Ryssland, trots att han i verkligheten är portförbjuden! Det är allvarliga anklagelser, men de verkar alltså själva ha trott detta, säger Tord Björk.

– Detta skulle då Expressen gå ut med, men sen föll hela grejen för det var ju lätt att konstatera namnförväxlingen och att Sachnin inte hade varit på Krim! Därför blev Expressens ”avslöjande” totalförvirrat. För deras syfte var ju att avslöja ”agenten”, inte de här tre som det blev: Jan Myrdal, Maj Wechseltmann och Tord Björk. De trodde ju att det skulle finnas en koppling mellan mig, Sachnin och Krim. De skulle avslöja att det fanns en agent på Aftonbladet Kultur, allt utifrån Putilovs vansinniga konstruktioner. Nu försvann hela det spåret och istället blev det bara en massa förvirring.

Så vad händer nu?

– Det har ju fallit ihop, pusselbit efter pusselbit den här rapporten. Först kunde man frikänna Aftonbladet Kultur, och skribenterna där kunde dessutom försvara sig ordentligt. Men så hade man ändå de här aktivisterna nere på botten som inte har samma typ av plattformar att försvara sig. Miljöuppar, vänsterfolk och att jag var på Krim. Det här drar man på maximalt och så är det bara luft säger Tord Björk.

– Det är förstås så att jag har varit på ett möte, och där fanns ju fascister också. Det är bara att det skrev jag i *Internationalen* direkt efter mötet. Det var aldrig hemligt. Jag menar att det var det enda stället som oppositionella kunde träffas, men alla som befinner sig inom två meter från en fascist

blir brännmärkta. Och därför har folk inom vänstern spelat med i det här spelet, säger Tord Björk.

– Det som är ett riktigt helvete är att det faktiskt är folk inom vänstern som skapat och fört vidare dessa konspirationsteorier. Det är ju Putilovs lögnar som ligger i botten till alltsammans. Men nu har vi verkligen chansen att få upp det här på bordet. Den verkliga sorgen är bara att detta gör att man är mycket svagare när man skall solidarisera sig med aktivister i Ryssland på riktigt, avslutar Tord Björk.

Emma Lundström: Utredningen av Martin Kragh är ett faktum

Internationalen 10 februari 2017

Förra veckan kunde vi rapportera att artikeln *Russia's strategy for influence through public diplomacy and active measures: the Swedish case*, och dess huvudförfattare Martin Kragh, ska utredas för oredlighet i forskning av Uppsala universitet. Därefter har flera personer kontaktat oss för att få reda på mer om utredningen och undrat om det går att få se handlingarna. Dessutom ska Martin Kragh ha gått ut och hävdat att det bara rör sig om okynnesanmälningar och att de inte bör tas på allvar, trots att en av anmälarna är disputerad forskare och har en gedigen erfarenhet på det säkerhetspolitiska området.

För att bena ut situationen ringer jag upp Anne Nilsson, administrativ chef för Regionala etikprövningsnämnden i Uppsala och sekreterare i Nämnden för oredlighet i forskning, den nämnd som utreder ärendet. Först och främst undrar jag om det hela finns diariefört någonstans så att alla som vill kan ta del av informationen.

– Absolut, det finns ju i universitetets diariesystem och det är offentliga handlingar. Du kan inte hitta det på en hemsida, men om du kontaktar registrator på Uppsala universitet så kan du få ut allting. Det är bara att begära det, säger Anne Nilsson som också berättar att det finns en riktlinje för anmälningarna och att det är rektor som avgör om det rör sig om okynnesanmälningar eller om de ska tas på allvar, alltså om de ska lämnas vidare till nämnden eller inte:

– Det är en ny riktlinje som finns på universitetets hemsida. Där går det att se hur de här ärendena sköts.

Anne Nilsson förklarar att sådana här ärenden tidigare hanterades på den juridiska avdelningen som hade till uppgift att stötta rektor i utredningarna. Hon berättar att nämnden i sin nuvarande form inrättades ”på pappret” i september i fjol men att ledamöterna utsågs under hösten. Först i december hölls det första sammanträdet och nämnden var tillsatt i praktiken.

De nya riktlinjerna trädde i kraft den första februari i år. Därför kan den administrativa chefen inte svara på min fråga om hur ofta anmälningar av det här slaget går vidare till nämnden. Hon hänvisar istället till en Magnus Hallberg som varit involverad i den här typen av ärenden tidigare. Hallberg är en av ledamöterna i den nya nämnden och universitetsjurist på enheten för juridik vid Uppsala universitet. När jag når honom förklarar han att det tidigare inte fanns någon nämnd utan att varje anmälning behandlades på den fakultet där den misstänkta oredligheten förekom:

– Då var det dekanen som hade ansvar att tillsätta en utredning och vi på juridiska enheten bistod. Nu är det lite annorlunda eftersom det finns en paragraf som säger att om det inte bedöms som uppenbart obehövt så ska rektorn överlämna ärendet till nämnden. Tidigare gick i princip alla ärenden vidare till utredning.

När det gäller hur den nya processen går till menar Anne Nilsson att nämnden kommer att ta ställning till varje enskilt ärende och hur varje enskild anmälan ska tas om hand. Något som ännu inte har skett i fallet Kragh:

– Det finns inget besked att ge där än så länge, men vi ska ha ett sammanträde där man ska diskutera ärendet.

Hur lång tid processen kan tänkas ta kan hon inte svara på eftersom nämnden, som sagt, är nyinrättad och det därför saknas erfarenhet från tidigare fall.

För att sammanfatta läget är det alltså så att rektorn för Uppsala universitet har överlämnat ärendet till Nämnden för oredlighet i forskning som har påbörjat en utredning om oredlighet. Den berörda artikeln handlar om rysk desinformation och publicerades i Journal of Strategic Studies i början av januari. I artikeln utpekades bland annat namngivna riksdagsledamöter, Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen och Aftonbladet Kultur som spridare av rysk desinformation. Trots att författarna, Martin Kragh och Sebastian Åsberg, har erkänt att vissa av anklagelserna var felaktiga, har det fortfarande inte gjorts några ändringar i skrivande stund, nästan fyra veckor efter att Kragh hävdade att artikeln korrigerats. Jag har fortfarande inte lyckats få kontakt med redaktören för Journal of Strategic Studies, professor Joe Maiolo.

Martin Kragh är anställd på både Uppsala universitet och Utrikespolitiska Institutet, UI, där han är chef för Rysslands- och Eurasienprogrammet.

Emma Lundström: Martin Kragh snubblar på Egor Putilov

Internationalen 3 mars 2017

10 januari erkänner Martin Kragh på Twitter att delar av artikeln bygger på desinformatören Egor Putilovs påståenden.

I två månader har debatten rasat kring Utrikespolitiska institutets forskare Martin Kragh, hans medförfattare Sebastian Åsberg och deras artikel om rysk desinformation i Sverige.

Flera anmälningar om oredlighet i forskning har inkommit till Uppsala universitet, där Kragh också är verksam, och en utredning är påbörjad. Samtidigt har ett antal kollegor till Kragh gått ut till försvar för vad de anser är hans vetenskaplighet och korrekta forsknings-sätt. Ett försvar som går på tunn is. Ett av Kraghs största problem är nämligen att han har använt desinformatören Egor Putilov som källa, utan att ange det.

Den hårt kritiserade forskaren och docenten Martin Kragh försvarades förra veckan av ett antal kollegor vid Rysslandsenheten på Uppsala universitet. I ett debattinlägg avfärdade de all kritik mot vetenskapligheten i artikeln *Russia's strategy for influence through public diplomacy and active measures: the Swedish case* som Kragh är huvudförfattare till. En artikel som publicerades i den vetenskapliga tidskriften *Journal of Strategic Studies* i januari och som pekar ut ett antal personer och institutioner som spridare av rysk desinformation.

Kollegornas inlägg var minst sagt märkligt. De blandade bort korten helt, riktade in sig på att diskreditera Aftonbladet Kulturs Åsa Linderborg, bidrog till Kraghs erkända "misstag" gällande utpekandet av Svenska Freds och namngivna riksdagsledamöter, och nämnde inte överhuvudtaget det faktum att Martin Kragh själv erkänt att artikeln innehåller felaktigheter som han har lovat ska korrigeras.

Eftersom den nya Nämnden för utredning av oredlighet i forskning vid Uppsala universitet just nu utreder fallet Martin Kragh efter att ha fått in åtminstone fyra anmälningar och en skrivelse mot forskaren, och eftersom det fortfarande verkar vara många som inte riktigt förstår varför, hur och om han är under utredning, framstod det som rimligt att gå igenom de handlingar som kommer att ligga till grund för nämndens beslut.

Att få ut handlingarna i Kraghärendet är inte svårt. Det är bara att mejla registrator vid Uppsala universitet och begära ut dem. När jag gör det får jag en lista med filer, en del av dem svåra att öppna. När jag lyckas visar det sig de problematiska filerna vara mejlkorrespondens. Bland annat ombeds Martin Kragh att komma in med ett yttrande till nämnden innan den 8 mars. Han tycker att flera av anmälningarna är "esoteriska" och verkar inte ta dem på allvar.

Martin Kragh har ända från början intagit en väldigt nonchalant attityd i förhållande till all kritik mot hans artikel. Jag kan förstå hans behov av att avfärda kritiken och att förminska anmälningarna mot honom, eftersom de utgör ett hot mot hans fortsatta karriär inom forskningsvärlden. Men oavsett om han fälls av nämnden eller inte – det är högst troligt att han inte gör det eftersom det sker oerhört sällan – så är flera av anmälningarna oerhört väl underbyggda och har seriösa avsändare. Det ironiska är att det inte är de seriösa anmälningarna som utgör den största blacken om foten för Kragh – även om de, precis som podcasten *Mediespanarna*, tydligt klargör att det inte handlar om god forskning – utan en egentligen väldigt oseriös. Den underminerar Martin Kraghs trovärdighet som forskare totalt. Avsändare: desinformatören Egor Putilov.

Bland anmälningarna är det Tom Anderssons som känns allra mest relevant. Det finns inget esoteriskt i den. Tom Andersson är doktor i kognitionsforskning och har varit senior analytiker på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Hans anmälan är den första och den har tyngd. Den fokuserar främst på artikelns ovetenskaplighet: "Det huvudsakliga skälet till anmälan är att källor används på ett så pass tendentiöst och vilseledande sätt att källhanteringen är en fråga om oredlighet. Problemet förstärks av en ytterst svag och i flera delar vilseledande metodredovisning."

Martin Kraghs artikel publicerades på nätet tre dagar innan konferensen Folk och Försvar. Lagom till detta ytterst Nato-vänliga forum pekades Nato-kritiska Aftonbladet Kultur ut som kärnan i en rysk desinformationskampanj. Tom Andersson påpekar att "språkbarriärer och försvarspolitiska intressen" ökade risken för att "osaklig källhantering" inte uppmärksammades i den granskning som kallas peer-review och som föregick publicerandet. Han pekar också på att det finns fall i artikeln där "källornas verkliga natur döljs". Ett sådant fall är det där Martin Kragh använder sig av en artikel i *The Local*. Artikeln bygger på en text publicerad i Aftonbladet som är skriven av den senare avslöjade desinformatören Egor Putilov. Detta anges inte i artikeln. Tom Andersson skriver att det

verkar ha varit viktigare för Martin Kragh att ”använda The Local som källstöd för att stämpla vänsterorganisationer som Kremlvänner” än att granska originalkällan.

Andersson är också mycket kritisk till hur Martin Kragh bland annat i Medierna i P1 hävdar att nya källor kommer att publiceras i efterhand och att ”Aftonbladets särställning som källa till rysk desinformation ska klarläggas i ett kommande scoop i en svensk nyhetstidning”. Att som forskare ”hänvisa till kommande publikationer som kompensation för brister i den egna artikeln” anser Tom Andersson inte är seriöst. Han anser att artikeln genomgående har en tendentiös användning av referenser och att metodbeskrivningen helt uteblir, vilket förstärker problemet med källhanteringen.

Egor Putilovs närmast tragikomiska anmälan inkom den 11 februari. Desinformatören är mycket upprörd. Dels för att han i artikeln utpekats som rysk desinformatör: ”Jag är omnämnd som ett av exempel på Rysslands påverkan i Sverige trots att den enda bevisade kopplingen till Ryssland som de källor som Kragh använder för att bevisa sin tes är mitt ryska ursprung.” Dels för att hans egen desinformation används som fakta i artikeln utan att han själv anges som källa: ”Som om det inte vore nog använder Kragh utan att blinka mina egna journalistiska avslöjanden om kopplingar mellan ryska Vänsterfronten och säkerhetstjänsten GRU. Om Kragh menar att jag är Putins agent hur är det möjligt att använda mina egna material i samma text? Förmodligen slog denna tanke även Kragh själv. Därför gjorda han ansträngningar för att förfalska källhänvisningen för att dölja mitt namn som den journalist som granskade och skrev om de skeendena.”

Det Egor Putilov syftar på är en artikel i tidningen Arbetaren där desinformatören bland annat intervjuar en av ledarna för ryska Vänsterfronten, Ilja Ponomarjov. I Kraghs artikel framstår det som att Ilja Ponomarjov i intervjun bekräftar att GRU-översten Anton Surikov var med i ledningen för Vänsterfronten. Detta trots att Ponomarjov själv har publicerat intervjun – som skedde i en Facebook-chat – på sin hemsida för att visa att han sade det rakt motsatta och att Putilov förfalskat hans citat. Kragh har som källhänvisning en länk till Ponomarjovs hemsida, vilket är väldigt märkligt eftersom citaten inte stämmer överens med vad Ponomarjov faktiskt sade i intervjun, utan med de förfalskade citaten från Arbetaren. En artikel som Kragh inte vill kännas vid.

Putilov fortsätter att gå igenom hur Kragh på flera andra ställen i artikeln använder desinformatörens ”avslöjanden om vänsterns kontakter med Putin”. Han tycker inte att det borde vara svårt att se att The Local hänvisar till hans egen artikel i Aftonbladet. Det blir rent bisarrt när Egor Putilov påpekar att Martin Kraghs forskning liknar propaganda mer än vetenskap. Bisarrt för att desinformatören Putilov genom att visa att Kragh använder hans texter som källor faktiskt bidrar till att avslöja de vetenskapliga bristerna i Kraghs artikel.

När jag skriver den här artikeln kommer ytterligare två försvar för Martin Kragh. Efter kritik från Åsa Linderborg och Tom Andersson är de tio forskarna från Centrum för Rysslandsstudier vid Uppsala universitet ute och svingar igen. Under rubriken ”Trakasserier i stället för saklig debatt” skriver de i Uppsala Nya Tidning att de i sitt tidigare inlägg visat att ”Martin Kragh och Sebastian Åsberg arbetat enligt vedertagna vetenskapliga regler”. De tycker inte att Åsa Linderborg har bemött deras kritik och gett ”svar i sakfrågan” och de ogillar Tom Anderssons svar på deras debattinlägg där han pekar på artikelns brister när det gäller kvalitet och etik. Dessutom anser de sig ”med belägg” ha bemött all kritik, ett konstaterande som framstår som lite väl magstarkt för den som har läst deras första inlägg i debatten. Kollegorna undviker återigen att nämna den noggranna vetenskapliga genomgång av artikeln som Jesper Enbom och Erik Lindenius har gjort i sin podcast Mediespanarna. Om de verkligen vill ha svar på vilka kvalitativa och etiska problem som artikeln har och varför den av så många uppfattas som ovetenskaplig och tendentiös så finns den informationen bara några musklick bort.

Kollegorna menar att de kritiskt har granskat ”anklagelserna” mot Martin Kragh och att deras inlägg är ”ett uttryck för vår djupt kända oro över ett debattklimat där trakasserier, istället för saklig diskussion, vinner terräng”. De avslutar med brösttoner: ”Viktiga akademiska principer som handlar om friheten att bedriva oberoende vetenskaplig forskning utan rädsla för personangrepp i media och

hot mot den personliga säkerheten är vad vi slår vakt om.” Detta alltså som ett försvar för en artikel som innehåller just personangrepp som i sig utgör ett hot den personliga säkerheten för dem som utpekas. Det första namnet bland undertecknarna är Li Bennich-Björkman. Hon är professor i statskunskap och det vore intressant att veta om hon överhuvudtaget har läst Martin Kraghs artikel i sin helhet. I nuläget framstår det som att samtliga undertecknare försvarar Martin Kragh utan att egentligen ha satt sig in i innehållet i den artikel de därmed också förvarar.

Även i SvD går den tidigare politiske redaktören, Mats Johansson, till storms mot Åsa Linderborg och menar att hon vill tysta Martin Kragh. Han anser att Linderborgs publicistiska linje är dålig och tycker att hennes krav på att artikel avpubliceras eller ändras är uttryck för censur. Han framhåller att Journal of Strategic Studies är en seriös vetenskaplig tidskrift. En fråga till honom borde vara: Är det verkligen seriöst att publicera en artikel där centrala delar bygger på material vars upphovsman är en desinformatör? Den frågan är av extra vikt eftersom Martin Kragh och hans medförfattare, till desinformatörens förtret, undvikit att upplysa läsarna om detta.

Emma Lundström: Martin Kraghs desinformationsartikel får hård vetenskaplig kritik

Internationalen 30 juni 2017

Den 5 januari i år publicerade den vetenskapliga tidskriften Journal of Strategic Studies en artikel som innehöll anklagelser riktade mot både journalister, riksdagsledamöter, fredsorganisationer och privatpersoner. Artikeln var skriven av Martin Kragh och Sebastian Åsberg och handlade om rysk desinformation i Sverige. Den lästes omedelbart av flera tusen människor och omnämndes i positiva ordalag i både svenska och internationella medier.

De som läste artikeln utan kritisk blick fick bilden av att både Svenska Freds- och skiljedomsföreningen och Aftonbladet Kultur är spridare av rysk propaganda. De som hade viss insikt i det berörda ämnet antingen hyllade den för dess attack mot Nato-kritiker, eller stormade mot den för de metodologiska bristerna och avsaknaden av källor.

Tonläget blev snabbt väldigt uppskruvat. Det visade sig också snart att Kragh och Åsberg hade byggt en central del av artikeln på uppgifter från desinformatören Egor Putilov. Att anklaga människor för att vara desinformatörer och samtidigt sprida desinformation är inget smart drag och eftersom artikelns huvudförfattare, Uppsaladocenten Martin Kragh, är knuten till Utrikespolitiska Institutet som forskare och dessutom är institutets Ryssland- och Eurasienchef, riktades många frågor dit. Efter fem dagar gick institutets chef ut och sade att artikeln inte var skriven under UI:s flagg. Från den brittiska tidskriften som publicerat artikeln hördes inte ett ljud.

Efter att Johannes Nesser tog både ära och redlighet av Martin Kragh i en artikel i tidningen Journalisten i slutet av januari gick artikelförfattarna ut och lovade att vissa fel och brister skulle åtgärdas i artikeln. Ett löfte som de tog väldigt lång tid på sig att infria och som inte heller minskade kritiken.

Efter några veckor hade det kommit in fem anmälningar till Uppsala universitet. Anmälarna kritiserade Kragh bland annat för oredlig källhantering, att han skulle ha försökt dölja att han stödjer sig på en viss källa genom att istället för originalreferensen använda sig av en andrahandsreferens, som i fallet Putilov. Han kritiserades också för att ha spridit osanningar i medierna liksom för att bedriva en tendentiös forskning: att hans artikel har en politisk, tendentiös slagsida.

Anmälarna krävde att Martin Kragh skulle utredas för oredlighet i forskning. Kragh viftade bort det hela som okynnesanmälningar. Universitet såg dock annorlunda på saken och startade en utredning. Samtidigt gick Kraghs kollegor på Rysslandsenheten vid Uppsala universitet ut och försvarade den hårt kritiserade forskaren och docenten i en artikel i Uppsala Nya Tidning. I artikeln bidrog de till att spä på felaktigheterna och de märkliga personangreppen i Kraghs artikel. Dessutom bortsåg de

helt desinformationsartikelns brister i metod, fakta och källor och hävdade att den var ett väl utfört arbete.

En av de tio undertecknande kollegorna var Li Bennich-Björkman, professor i statskunskap på Centrum för Rysslandsstudier vid Uppsala universitet. När jag intervjuade henne i början av mars sade hon att hon tyckte att Kragh inte borde utredas, att kritiken var "oseriös" och att artikeln var "forskningsmässigt helt okej". Efter vårt samtal står det klart för mig att hon inte kan ha läst artikeln ordentligt. Delvis för att hon inte säger att Kragh pekar ut några personer alls, delvis för att hon inte tycker att kopplingen till Egor Putilov är relevant, trots att Kragh redan själv hade erkänt dessa brister i artikeln.

Flera månader har gått sedan mitt samtal med Li Bennich-Björkman. Under tiden har utredningen pågått och Martin Kragh har kommit in med en ny, korrigerad version av artikeln som inkluderades i granskningen. De två sakkunniga som tillsattes för att utreda ärendet har nu också kommit med sina utlåtanden.

Som väntat kommer ingen av de sakkunniga fram till att artikeln utgör ett exempel på just oredlighet i forskning. För att det ska röra sig om oredlighet måste det nämligen gå att påvisa att gärningen skett "uppsåtligt eller genom grov aktsamhet", inte bara att det är ett dåligt utfört arbete. Bägge sakkunniga riktar dock kritik både mot Kraghs artikel och tidskriften *Journal of Strategic Studies*.

Den ene av de två sakkunniga, Gunnar Åselius, professor i historia vid Försvarshögskolan, funderar fram och tillbaka kring om kritiken stämmer. Efter en lång och ganska kritisk genomgång av artikeln kommer han fram till att Kragh "inte har gjort sig skyldig till oredlighet i forskning, såsom oredlighet beskrivs i Uppsala universitets 'Riktlinjer avseende förfarandet vid oredlighet i forskning'". Åselius tycker snarare att det handlar om oskicklig redaktionell hantering av Kraghs artikel och att både författaren och tidskriften har ansvar för detta.

Håvard Hegre, Dag Hammarsköldsprofessor i Freds- och konfliktforskning vid Uppsala Universitet, kommer förvisso också fram till att det inte rör sig om oredlighet, men han är betydligt mindre förlåtande i sin syn på artikelns brister än Åselius. Han menar att det definitivt är nära oredlighet när det gäller Egor Putilov. När Kragh pekar ut Putilov som desinformatör och samtidigt använder Egor Putilov som källa i andra sammanhang, utan att ange detta. Hegre tycker att det är vanskligt att avgöra om det faller in under oredlighet, men han är noga med att påpeka att det är ett brott mot god forskningspraxis.

Han håller med flera anmälare om de metodologiska bristerna och menar att artikeln innehåller ett dåligt bruk av källor. Samtidigt ser han det inte som medveten vilseledning eller grov försumlighet, detta eftersom svagheterna är så uppenbara för en grundlig läsare. Han tycker alltså att artikeln är så dålig att den inte går att fälla för oredlighet, bara oskicklighet. Hegres kraftiga kritik gör att Li Bennich-Björkmans uppfattning i efterhand framstår som minst sagt märklig.

Kanske är det så här Kraghdebaklet tar slut. För den här gången. Kanske inte. Ett av de mer bisarra inslagen i historien är den kortfattade redogörelsen för publiceringsprocessen som *Journal of Strategic Studies* redaktör, Joe Maiolo, lämnade till Nämnden för utredning av oredlighet i forskning vid Uppsala universitet i slutet av februari. Han menade att artikeln genomgått ett dubbelt anonymt peer review-förfarande med två granskare som båda är specialister på rysk utrikes- och säkerhetspolitik, och att publiceringen skedde efter några mindre omarbetningar som dessa granskare föreslog.

Det bisarra ligger i att Joe Maiolo skriver att redaktionen för *Journal of Strategic Studies* betraktade den första nätpubliceringen som ett led i referee-processen. Enligt honom skulle artikeln provocera fram en vetenskaplig diskussion som sedan kunde leda till mindre justeringar av texten före den slutgiltiga publiceringen i pappersform.

En artikel som gick ut till tusentals läsare, som trodde att de läste granskad och seriös vetenskap, var alltså bara ett första utkast? Varför försvarade Kragh artikeln i sin ursprungliga utformning i så

hetsiga ordalag i så fall? Och hur försvara att en ”seriös” vetenskaplig tidskrift publicerar halvfärdigt material där namngivna personer och organisationer utpekas som desinformatörer, helt utan bevis?

Om det är något jag har lärt mig av den här historien så är det att Journal of Strategic Studies inte har någon vetenskaplig ryggrad och att det går att komma undan med lite vad som helst i forskarvärlden.

Aleksej Sachnin: Putilovismen som har slagit rot är mycket farligare än Putilov själv

Efterord skrivet 2018, tidigare opublicerat.

Det var ungefär ett halvår efter att jag kommit till Sverige som politisk flykting som Egor Putilov kontaktade mig våren 2014. Mitt liv var i ruiner. Mina närmsta vänner satt i fängelse hemma i Ryssland, efter att vår proteströrelse mot Putin hade krossats. Jag hade lämnat allt jag hade i Moskva och emigrerat till ett främmande land. I Sverige tog jag kontakt med politiker, människorättsaktivister och journalister för att försöka dra igång en solidaritetskampanj för att uppmärksamma de politiska fångarna i Ryssland. Till en början var jag ganska framgångsrik. Jag blev bjuden att tala på flera seminarier, bland annat i riksdagen, och jag blev intervjuad och publicerad i stora tidningar som *Dagens Nyheter*, *Expressen* och *Aftonbladet*.

Egor Putilov presenterade sig som en svensk journalist med rysk bakgrund. Vi träffades flera gånger och jag berättade om mitt politiska arbete för Vänsterfronten i Ryssland, hur vi hade byggt en bred oppositionskoalition mellan vänstern och liberalerna för att kräva demokratiska val, hur vi hade organiserat en gigantisk demonstration mot Putin den 6 maj 2012, och hur kravallpolisen hade attackerat oss. Jag berättade om hur mina vänner under de efterföljande månaderna fängslades en efter en, och hur jag själv med svenska ambassadens hjälp lyckades komma ut ur landet.

Några av Putilovs frågor uppfattade jag som provokationer, men jag försökte bemöta hans misstänksamhet med öppna och ärliga svar. Putilov publicerade sin intervju med mig i den liberala ryska tidskriften *Colta*. Den var till viss del tendensiös, men återgav huvudsakligen vad jag hade sagt. När jag tackade honom för texten sa jag till och med skämtsamt att jag hade börjat misstänka att han jobbade för Kremls propaganda-tevekanal NTV, men var glad att det visade sig ha varit fel. ”Nästa gång blir det för NTV”, svarade han skämtsamt. Nåväl, fyra månader senare kom hans nästa text med det ”stora avslöjandet” om mig och mina kamrater, dock inte i NTV, utan i samma liberala tidskrift. Något senare publicerades exakt samma material av Putilov i den svenska syndikalistiska tidningen *Arbetaren*.

Putilov hävdade att jag inte var någon riktig politisk flykting. I själva verket var jag en Putinagent och Vänsterfronten var enligt Putilov bara ett fejkparti som i själva verket var i maskopi med regimen i Kreml. Men han nämnde inget om att flera av Vänsterfrontens ledare precis hade dömts till långa fängelsestraff av samma regim. Jag anmälde artikeln till Pressombudsmannen, som klandrade *Arbetaren* för publiceringen. Men skadan var redan skedd, och många av de som tidigare hjälpt mig i solidaritetsarbetet för de ryska politiska fångarna, tog nu avstånd från mig. Oavsett om de trodde på Putilovs lögn eller inte, så hade jag blivit en kontroversiell person som man helst inte ville förknippas med.

Samtidigt började nu Egor Putilovs kometkarriär som ”skjutjärnsjournalist”, och han gick vidare från *Arbetaren* till att frilansa för de större drakarna. Hans konspirationsteorier om ryska agenter visade sig ha stor efterfrågan och under ett par år skulle han härja fritt i svenska massmedier, tills de kom att slå tillbaka mot honom själv.

Det är numera känt att Egor Putilov när han första gången försökte få asyl i Sverige utgav sig för att vara en gayrättsaktivist från den ryska staden Jaroslav. Men han fick avslag på sin ansökan 2006. Jag har själv tillbringat en del av min ungdomstid i Jaroslav och känner många av stadens unga

vänsteraktivister, inklusive inom HBTQ-rörelsen. När jag nu kontaktar en av dem och skickar bilder på Egor Putilov, så känner han igen honom och bekräftar att Putilov i början av 2000-talet rörde sig inom stadens lilla krets av HBTQ-personer. Men det vore fel att kalla honom för en aktivist. Putilov var inte speciellt intresserad av politik, utan lockades mer av den bohemiska livsstil som var vanlig i denna miljö.

Putilov gjorde tidigt ett livsstilsval som gick emot den konservativa kultur som han växte upp med och som genomströmmar alla urgamla ryska småstäder. Han drogs till vad han uppfattade som västerländska liberala värderingarna om individualism, frihet och sexuell frigörelse. Putilovs gamla vänner i Jaroslav minns att han talade om att emigrera från det Ryssland som han hatade, och drömde om ett liv i Väst. Det är nog ingen slump att han valde att försöka bosätta sig i just Sverige, som i början av 2000-talet internationellt fortfarande var ganska unikt som ett land där den liberala identitetspolitiken verkligen hade fått genomslag.

Det kanske framstår som en motsägelse att Egor Putilov ursprungligen kom från en HBTQ-miljö med vänsterliberala idéer, och slutade sin karriär bland Sverigedemokraterna. När han väl fick sitt uppehållstillstånd i Sverige, så var det också med hjälp av en fejkad kärlekshistoria med en svensk vänsteraktivist, och han började som sagt sin journalistiska bana på den syndikalistiska tidningen *Arbetaren*. Men Egor Putilovs politiska skifte är egentligen bara ett tydligare tecken på ett djupare fenomen.

Putilovs ideologiska hemvist blir tydlig i en bok han publicerade på ryska 2014 om en rundresa han gjorde i Asien tio år innan, där han tillsammans med sin partner liftade från Turkiet till Pakistan. De turkar, araber, iranier och ryssar som han möter, beskriver han som småsinta och vulgära, utbildade och ociviliserade som saknar förståelse för västerländska värderingar. Själv framställer han sig och sin partner som moraliskt överlägsna, unga och vackra, medvetna om de senaste modetrenderna och framför allt som civiliserade västerlänningar som rör sig bland vildar. Men det vore fel att påstå att Putilovs bok är rasistisk. I den ryms sympati för både fattiga och förtryckta och han delar inte in människor efter deras hudfärg. Istället delar han in människor efter hur västerländska de är, efter hur mycket de anammade de vänsterliberala dygderna ”tolerans” och ”mångfald”.

Putilovs uppfattning om ett civiliserat Västeuropa som hotas av den barbariska östern, konkretiserades när krisen i Ukraina började. Han reste till Kiev och tog ställning för den pro-västliga sidan bland demonstranterna på Majdan, som han skildrade som hjältar som stod för ”europeiska värderingar”, samtidigt som han demoniserade den rysktalande delen av Ukrainas befolkning. De vara bara ociviliserade barbarer som motsatte sig Ukrainas närmande till EU. Putilovs reportage publicerades bland annat av den engelskspråkiga ukrainska propagandakanalen Euromaidan Press. Här hyllar han Majdanrörelsens ”progressiva” ungdomar som strävar efter att bli en del av det civiliserade västerlandet, och här blir Putilov indragen i den politiska splittringen då hans anarkistiska och liberala vänner ansluter sig till öppet nazistiska paramilitära bataljoner i kampen mot ”ryska barbarer” och deras vänsterapologeter.

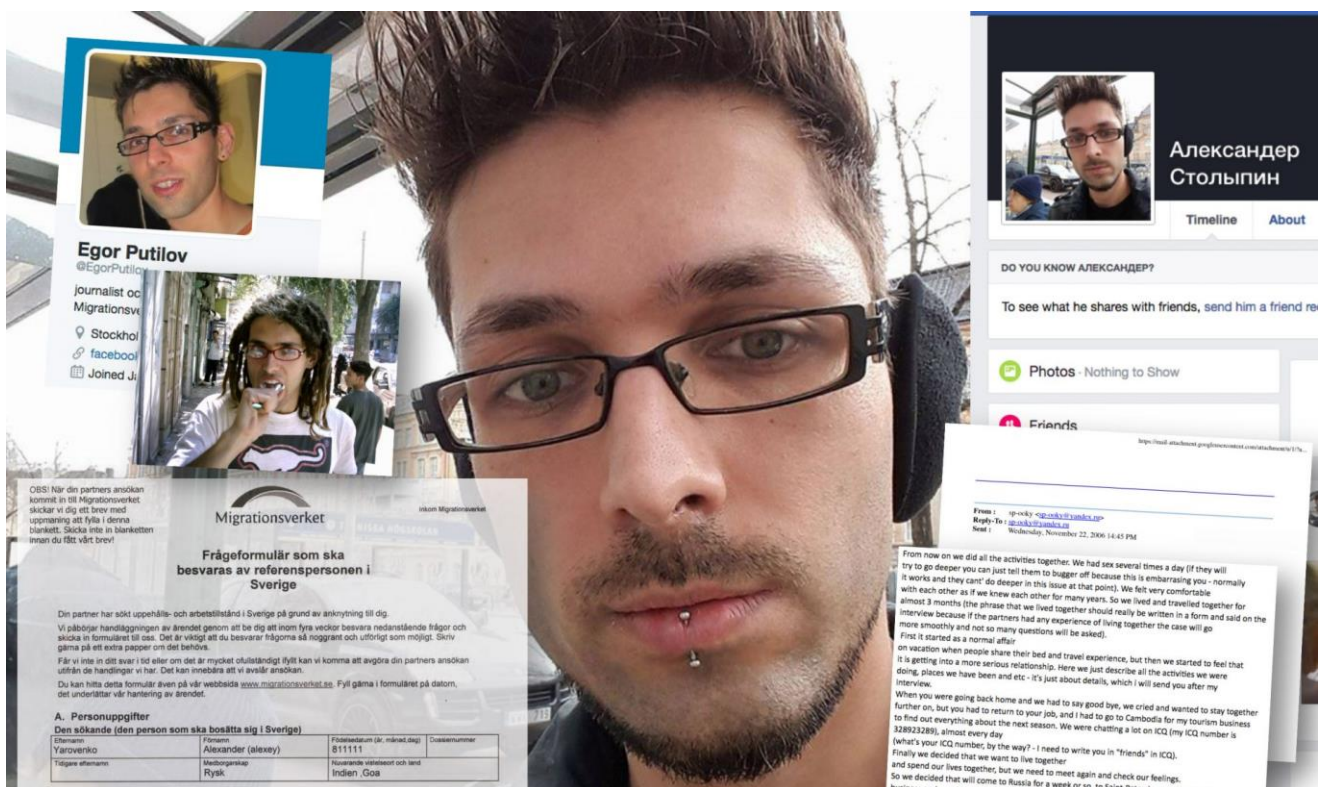
Precis som de flesta andra liberala och västerländska journalister som rapporterade om Majdan, förtog han den starka närvaron av högerextremister bland de pro-västliga demonstranterna. Alla som framförde någon form av kritik mot de ultranationalistiska strömningarna i Ukraina, eller de nyliberala nedskärningar som handelsavtalet med EU skulle medföra, avfärdades som Putinagenter. Och han valde mig som sitt främsta objekt att skriva om.

Det mest skandalösa är inte Putilovs konspirationsteorier utan att de mottogs med sådan entusiasm i svenska massmedia. Det var nu han tillsammans med *Aftonbladets* dåvarande reporter Lisa Röstlund skrev ihop en artikel där han påstod att svenska Vänsterpartiet stödde pro-ryska separatister i östra Ukraina. Anklagelserna var ren lögn, och flera av de personer som hängdes ut, både i Sverige och Ukraina, hörde av sig till Lisa Röstlund för att protestera, men hon valde att försvara Putilovs påståenden. Att återigen länka det före detta svenska kommunistpartiet och vänstern i allmänhet med Moskva var ett framgångsrikt recept.

Redaktörerna på några av Sveriges största medier kopierade gladligen det receptet och erbjöd Egor Putilov sina plattformar så länge som han fyllde sin funktion: att spå på kalla kriget-stämningen och den växande rysskräcken i samhället. Putilov blev speciellt populär bland paranoida möpar (militärt överintresserade personer) som den självutnämnde "säkerhetspolitiske experten" Patrik Oksanen, "forskaren" Martin Kragh, och Arbetarens dåvarande chefredaktör Daniel Wiklander. De uppmuntrade Putilov i sociala medier och såg till att hans idéer fick ordentlig spridning.

Putilovs ideologiska utveckling visar att den vänsterliberala medelklassen och högerpopulismen står betydligt närmare varandra än vad många anat. För medan han hamnade i konflikt med i princip alla svenska vänstertidningar såsom *Internationalen*, *Flamman*, *Avanti*, *Offensiv*, *Proletären*, och till slut även med *Aftonbladet*, så var hans kompetens och åsikter efterfrågade bland Sverigedemokraterna. Liksom liberalerna som anslöt sig till nazisterna på Kievs gator, var Putilovs väg från syndikalistiska *Arbetaren*, via Majdan till Sverigedemokraterna inget snedsprång. Han gjorde det han alltid hade gjort. Han försvarade "europeiska värderingar", så som han uppfattade dem och stod upp för den västerländska civilisationen mot hotet från barbariet i öst. På slutet var det "invasionen" av ensamkommande afghanska barn och flyktingar från kriget i Syrien som skrämde honom. Samma människor som han hade skrivit så nedsättande om i sin resebok från Asien.

Precis som när han attackerade mig och påstod att jag inte var någon riktig politisk flykting, så gick han nu lös på "skäggbarnen", som han hävdade var allmänt kriminella, ljög om sina åldrar och hittade på falska historier för att få uppehållstillstånd som de egentligen inte behövde. Samtidigt skrev han ju egentligen hela tiden om sig själv, och utgick från sina egna erfarenheter av att ha fejkat sig till uppehållstillstånd i Sverige och fått medborgarskap med hjälp av falska dokument och påhittade snyfthistorier. Men i hans perspektiv var han ju själv på den goda sidan, och i försvaret av västerlandet var alla medel tillåtna. Därmed borde Putilov ha förvånats över att lögnerna om "ryska agenter" gav honom en lysande karriär, medan motsvarande om flyktingfrågan satte punkt för karriären.

Arbetaren avslöjar: Putilov använde sig av falska dokument *

* Se *Arbetaren*-artikeln [Egor Putilov lurade sig till svenskt medborgarskap](#). Denna artikel innehåller även länkar till andra *Arbetaren*-artiklar om Putilov-skandalen.

Putilov blev i slutändan offer för den paranoida stämning han själv hade varit med och skapat, och plötsligt var det han själv som pekades ut i alla tidningar som "rysk agent". Det kan verka ironiskt, men egentligen är det just så det går med alla uppblåsta McCarthyister som viftar med listor på påstådda utländska agenter, förr eller senare slår deras hetsjakt tillbaks på dem själva. Och häri döljer sig den viktigaste lärdomen av den här historien. Putilov uppstod inte i ett tomrum, utan i ett medieklimat där konspirationsteorier om ryska agenter välkomnas. Och även om den person som kallar sig Egor Putilov nu är slut som journalist, så lever hans ande vidare. Hans gamla facebook-vänner, som Patrik Oksanen, tror fortfarande på Putilovs konspirationsteorier om mig och Vänsterfronten och använder dem i sina attacker mot Aftonbladet kultur. Arbetarens dåvarande chefredaktör Daniel Wiklander, som hela tiden visste att Putilov använde olika identiteter, vägrar fortfarande att ta avstånd från de artiklar han publicerade av honom.

Att förvirringen är total bland Putilovs gamla anhängare blir uppenbart när man läser Martin Kraghs ovetenskapliga och numera söndersågade rapport om "rysk desinformation" från förra året. Där medger Kragh å ena sidan att Egor Putilov är en skum figur, samtidigt som han på andra ställen hänvisar till Putilovs texter som om de vore fakta istället för lögn. Det är den verkliga putilovismen som har slagit rot och den är mycket farligare än Putilov själv.

Lästips

[Wikipedia om Egor Putilov](#)

[Vänsterpress om Putilov-skandalen – mitten av september 2016](#) (bl a artiklar ur *Flamman*, *Offensiv* och *Proletären*)

[Vänsterpress om Putilov-skandalens efterdyningar – oktober 2016](#) (artiklar ur *Flamman* och *Internationalen*)